

Eesti Pank
Bank of Estonia

Eesti 2008. aasta III kvartali esialgne maksebilanss

2009

SISUKORD

METOODIKAMUUTUSED 2008. AASTA III KVARTALI MAKSEBILANSISTATIKA KOOSTAMISEL	4
LÜHIÜLEVADE	5
JOOKSEVKONTO	9
Kaubad	9
Teenused	15
Tulu	20
Jooksev- ja kapitaliülekanded	24
FINANTSKONTO	26
Otseinvesteeringud	26
Portfelliinvesteeringud	32
Tuletisinstrumendid	36
Muud investeeringud	37
Reservvara	41
EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON JA KOGUVÄLISVÕLG 30. septembril 2008	42

METOODIKAMUUTUSED 2008. AASTA III KVARTALI MAKSEBILANSISTATISTIKA KOOSTAMISEL

1. Krediidiasutuste laenud ja hoiused

Euroopa Keskpanga soovitusel¹ kajastatakse pankadevahelised laenud nüüd sularaha ja hoiuste kirjel (varem pika- ja lühiajaliste laenude all). Sularaha ja hoiuseid käsitletakse kui lühiajalist kapitali, mistõttu rahvusvahelises investeerimispositsioonis langes oluliselt pikaajalise kapitali osakaal. Vastavalt maksebilansistatistika korrigeerimispoliitikale revideeriti ka 2008. aasta II kvartali andmeid. Edaspidi (2009. aasta juunis) korrigeeritakse aegridu tagasiulatuvalt kuni 2006. aastani.

1. Valitsemissektori nõuded ja kohustused

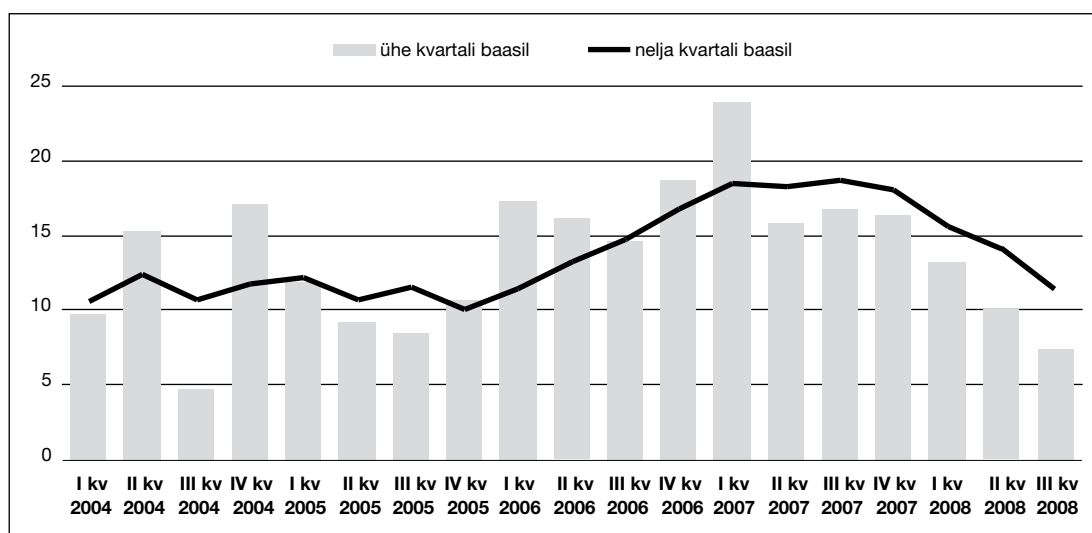
Valitsemissektori nõuete ja kohustuste kasv tuleneb meetodikamuutusest, mille järgi valitsemissektori nõuete ja kohustuste all kirjendatakse tekkepõhiselt ka abi ELi fondidest. Vastavalt maksebilansistatistika korrigeerimispoliitikale revideeriti ka 2008. aasta II kvartali andmeid. Edaspidi (2009. aasta juunis) korrigeeritakse maksebilansi aegridu tagasiulatuvalt kuni 2007. aastani ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni aegridu kuni 2005. aastani.

¹ Euroopa Keskpanga 2004. aasta 16. juuli soovitus Euroopa Keskpanga statistilise aruandluse nõuete kohta maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsioonistatistika ning rahvusvaheliste reservide skeemi valdkonnas (2004/C 292/05).

LÜHIÜLEVADE

- Kiiresti nõrgenev sisenõudlus mõjutas märkimisväärselt 2008. aasta III kvartali maksebilansi jooksevkonto puudujääki. See vähenes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes enam kui poole võrra ja moodustas 7,5% sama kvartali SKPst (vt joonis 1 ja tabel 1)². Viimase nelja kvartali SKP suhtes oli jooksevkonto puudujääk 12%. Absoluutväärtuses moodustas jooksevkonto puudujääk 4,7 mld krooni. Eelmise kvartaliga võrreldes vähenes puudujääk kolmandiku võrra.
- Sisemajanduse koguprodukti (SKP) otseste komponentide, kaupade ja teenuste konto puudujääk suhtena SKPsse moodustas 3,3% sama kvartali SKPst ning 6% viimase nelja kvartali SKPst.
- Jooksevkonto defitsiidi vähenemist toetasid kõik jooksevkonto komponendid, kuid suurima panuse andis kaupade konto puudujäägi vähenemine.
- Kapitali netosissevool kahanes oluliselt ning toimus otse- ja muude investeeringute näol.
- Maksebilansi reservid vähenesid 1,9 mld krooni võrra.

Viimaste kvartalite jooksul pidevalt vähenenud põhivarainvesteeringud ning tarbimine mõjutasid suuresti ka Eesti III kvartali **väliskaubanduse** tasakaalu. Jooksevkonto defitsiidi peamine allikas, väliskaubanduse puudujääk, kahanes eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes ligi kolmandiku võrra ning moodustas 7,4 mld krooni. Väliskaubanduse puudujääk suhtena sama kvartali SKPsse vähenes 18%lt 12%ni. Kaupade väljavedu (FOB-hindades) kasvas aastataguse perioodiga võrreldes 17% ning sissevedu (FOB-hindades) 4%. Absoluutväärtuses oli eksport 35 ja import ligi 43 mld krooni. Väliskaubanduse puudujääk alanes peamiselt transpordivahendite, masinate ja seadmete ning metallide puudujäägi ulatusliku vähenemise tõttu.

Joonis 1. Jooksevkonto puudujääk SKP suhtes (%)

² Jooksevkonto puudujääk reinvesteeriitud tuluta, mille puhul reaalsed rahaliikumist ei toimu, moodustas sama kvartali SKPst 0,7% ning nelja viimase kvartali SKPst 5,1%.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)*

Kirje	2005	2006	2007					2008		
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III
Jooksevkonto	-17 371,6	-34 303,4	-13 023,3	-9 453,4	-10 219,2	-10 468,0	-43 163,9	-7 853,4	-7 097,6	-4 711,1
Kaubad ja teenused	-11 032,4	-24 231,4	-7 777,7	-6 397,9	-6 217,7	-6 567,2	-26 960,5	-4 033,4	-2 355,3	-2 054,0
Kaubad	-24 134,8	-37 515,5	-10 208,0	-11 070,9	-10 748,4	-9 994,5	-42 021,7	-7 737,4	-7 500,8	-7 431,2
kreedid (FOB)	98 262,3	121 430,6	30 026,9	33 089,8	30 148,5	33 099,2	126 364,4	31 645,0	35 237,9	35 188,7
deebet (FOB)	-122 397,2	-158 946,1	-40 234,8	-44 160,7	-40 896,9	-43 093,7	-168 386,1	-39 382,4	-42 738,7	-42 619,8
Teenused	13 102,5	13 284,1	2 430,3	4 673,0	4 530,7	3 427,3	15 061,3	3 704,0	5 145,4	5 377,2
kreedid	40 228,7	43 597,9	10 195,0	13 225,8	13 789,5	12 845,0	50 055,3	11 844,9	13 930,8	15 301,2
deebet	-27 126,2	-30 313,8	-7 764,7	-8 552,8	-9 258,8	-9 417,7	-34 994,0	-8 140,9	-8 785,4	-9 924,0
Tulu	-7 124,4	-10 768,2	-5 106,4	-3 752,6	-4 610,8	-4 519,0	-17 988,8	-5 077,2	-5 536,0	-3 313,1
kreedid	9 225,6	13 551,5	3 542,7	4 416,1	4 816,2	4 513,7	17 288,6	4 136,7	4 241,0	5 159,5
deebet	-16 349,9	-24 319,8	-8 649,1	-8 168,6	-9 427,0	-9 032,6	-35 277,3	-9 213,9	-9 777,0	-8 472,5
Jooksevülekanded	785,2	696,3	-139,2	697,1	609,3	618,1	1 785,4	1 257,3	793,7	655,9
kreedid	5 876,7	6 503,2	1 554,2	1 805,9	2 037,7	2 620,5	8 018,3	2 951,0	1 892,6	1 718,9
deebet	-5 091,6	-5 806,9	-1 693,4	-1 108,8	-1 428,4	-2 002,4	-6 232,9	-1 693,8	-1 098,9	-1 063,0
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	21 208,3	41 204,7	11 838,5	8 139,2	16 373,9	6 475,1	42 826,7	10 151,1	10 119,4	3 731,9
Kapitalikonto	1 325,9	4 388,5	514,5	511,4	562,4	1 117,5	2 705,9	1 244,2	834,0	519,9
Finantskonto	19 882,3	36 816,2	11 324,0	7 627,8	15 811,5	5 357,6	40 120,8	8 906,8	9 285,5	3 212,0
Otseinvesteeringud	27 321,7	8 577,5	5 376,9	408,5	1 515,5	5 368,3	12 669,1	4 226,7	3 015,6	1 230,4
Välismaal	-8 699,5	-13 824,1	-3 619,8	-7 251,9	-4 191,4	-2 970,0	-18 033,0	-4 457,1	-1 621,0	-3 043,7
Eestis	36 021,2	22 401,5	8 996,6	7 660,3	5 706,9	8 338,2	30 702,1	8 683,8	4 636,5	4 274,1
Portfelliinvesteeringud	-27 688,4	-16 476,5	-1 212,7	-2 444,6	-1 979,3	-123,4	-5 760,1	473,3	2 424,7	-1 561,7
Nõuded	-10 818,4	-15 205,2	-3 666,8	-2 280,5	-3 357,7	821,0	-8 483,9	1 005,2	3 285,5	-1 202,0
Omandiväärtpaberid	-4 848,9	-4 567,7	-2 197,1	-2 831,2	-2 439,0	-129,9	-7 597,2	1 323,2	944,4	-145,7
Võlaväärtpaberid	-5 969,5	-10 637,5	-1 469,6	550,6	-918,6	950,9	-886,7	-318,0	2 341,1	-1 056,3
Kohustused	-16 870,0	-1 271,3	2 454,0	-164,1	1 378,3	-944,4	2 723,8	-531,9	-860,8	-359,8
Omandiväärtpaberid	-16 352,3	3 730,3	3 162,6	909,2	811,6	-1 667,7	3 215,7	-1 010,5	-236,7	-471,7
Võlaväärtpaberid	-517,8	-5 001,6	-708,6	-1 073,3	566,7	723,3	-491,9	478,7	-624,1	112,0
Tuletisinstrumentid	-97,6	78,5	-148,9	190,8	-485,3	-354,3	-797,8	793,5	-7,6	-579,3
Nõuded	13,5	-180,9	-300,4	121,1	-509,5	-191,1	-879,9	814,0	-56,8	-233,3
Kohustused	-111,1	259,4	151,5	69,7	24,2	-163,3	82,1	-20,5	49,2	-346,0
Muud investeeringud	20 346,6	44 636,8	7 308,7	9 473,1	16 760,6	467,1	34 009,6	3 413,2	3 852,8	4 122,6
Nõuded	-10 454,2	275,3	-4 819,0	-9 213,6	1 064,4	-9 649,2	-22 617,5	-786,8	-1 010,4	726,8
Pikaajalised	5 636,5	-3 052,9	-758,4	-496,3	-250,3	-1 004,4	-2 509,4	-769,6	-356,7	-341,6
Lühiajalised	-16 090,7	3 328,2	-4 060,6	-8 717,4	1 314,7	-8 644,8	-20 108,1	-17,2	-653,8	1 068,4
Kohustused	30 800,8	44 361,5	12 127,7	18 686,8	15 696,2	10 116,3	56 627,1	4 200,1	4 863,2	3 395,9
Pikaajalised	15 396,8	17 979,9	5 603,7	12 693,5	8 588,8	5 569,0	32 455,0	21 359,0	1 854,1	833,6
Lühiajalised	15 404,1	26 381,6	6 524,0	5 993,3	7 107,5	4 547,3	24 172,1	-17 159,0	3 009,1	2 562,2
Vead ja täpsustused	1 047,3	622,6	451,4	1 369,6	-756,4	659,8	1 724,4	-362,5	697,2	-948,6
Üldbilanss	4 883,9	7 523,9	-733,3	55,4	5 398,3	-3 333,1	1 387,3	1 935,2	3 719,0	-1 927,8
Reservvara	-4 883,9	-7 523,9	733,3	-55,4	-5 398,3	3 333,1	-1 387,3	-1 935,2	-3 719,0	1 927,8

* Vastavalt täiendava teabe laekumisele on korrigeeritud eelnevate perioodide andmeid.

Kaupade väljaveo suurimad kaubagrupid olid masinad ja seadmed (peamiselt elektronikatooted) 21%ga, mineraalsed tooted ja metalltooted (13%) ning puit ja puittooted (11%). Masinad ja seadmed moodustasid ka kaupade sisseveo suurima artikli (21%); järgnesid mineraalsed tooted (18%) ning keemiakaubad ja metalltooted (12%). Erinevalt eelmistest kvartalitest vähenes transpordivahendite sissevedu III kvartalis järsult. Suurimad puudujäägiga kaubagrupid olid mineraalsed tooted, keemiakaubad ning masinad ja seadmed. Ülejäägiga olid puit ja puittooted.

Peamise väliskaubanduspartneri Euroopa Liidu osa Eesti kaubavahetuses hõlmas 68% kaupade väljaveost ning 80% sisseveost. Suurimad ekspordipartnerid olid Soome, Rootsi, Venemaa, Läti ja Leedu, impordipartnerid aga Soome, Saksamaa, Läti, Rootsi ja Leedu.

Teenuste konto ülejääk suurenes 2007. aasta III kvartaliga võrreldes ligi viiendiku võrra ning oli 5,4 mld krooni. Teenuste eksport kasvas 11% ja import 7%. Veo-, reisi- ja muude äriteenuste osatähtsus püsis nii teenuste ekspordis kui ka impordis pea muutumatuna 85% tasemel. Suurima osakaaluga teenuste ehk veoteenuste ülejääk kasvas enam kui kolmandiku võrra. Põhiliselt suurenes muude veoteenuste ning vähemal määral kaubavedude ülejääk. Teenuste ülejäägi kasvu panustasid oluliselt ka muud äriteenused, mille eksport kasvas ligi kolmandiku võrra, import aga jäi samaks. Kehva suveilma tõttu suurenes reisiteenuste import ning nende, osatähtsusest teisel kohal olevate teenuste ülejääk vähenes seetõttu eelmiste perioodidega võrreldes mõnevõrra.

Sisemajanduse koguprodukti otsese koostisosade, kaupade ja teenuste eksport kasvas 15% ning import 5%, mistõttu nende puudujääk vähenes kolm korda.

Tulukonto netoväljavool vähenes peaaegu kolmandiku võrra ja moodustas 3,3 mld krooni. See oli põhiliselt tingitud kasumite kahanemisest ning kahjumite suurenemisest. Samuti vähenes dividendide väljamaksmise tõttu märkimisväärselt Eestisse paigutatud otseinvesteeringutelt arvestatav reinvesteeringutud tulu.

Kui Eesti residentide välismaal teenitud tulu suurenes 7%, siis mitteresidentide Eestis teenitud tulu vähenes 10%. Ligi viiendiku residentide välismaal teenitud tulust moodustas tööjõutulu ja ülejäänu investeerimistulu. Mitteresidentide tulu Eestis oli valdavalt investeerimistulu (96%). Nii residentide kui ka mitteresidentide investeerimistulust ligi kaks kolmandikku hõlmas tulu otseinvesteeringutelt. Mitteresidentide otseinvesteeringutulust moodustas jätkuvalt olulise osa reinvesteeringutud tulu, samas kui residentid võtsid oma välismaistelt otseinvesteeringutelt välja märkimisväärses ulatuses dividendide.

Mitteresidentide tulu muudelt investeeringutelt (laenud ja hoiused) kasvas veelgi ning selle osakaal investeerimistulus tõusis 28%ni (eelmise aasta samas kvartalis 16%).

Nii laekunud kui ka lähetatud **jooksevülekanded** vähenesid aastataguse perioodiga võrreldes ning ülejääk moodustas 0,6 mld krooni.

Kapitalikonto ülejääk jäi aastatagusele tasemele ja oli 0,5 mld krooni.

Finantskonto ülejääk oli tagasihoidlik, ulatudes 3,2 mld kroonini. Kapitali netosissevool toimus otse- ja muude investeeringutena, netoväljavool aga portfelliinvesteeringute ja tuletisinstrumentide näol.

2008. aasta III kvartalis ületas **otseinvesteeringute** sissevool väljavoolu 1,2 mld krooni võrra. Välismaised otseinvesteeringud Eestisse moodustasid 4,3 mld krooni ja Eesti residentide otseinvesteeringud välisriikidesse 3 mld krooni.

Dividendide jaotamise tõttu vähenes residentide poolt välismaale tehtud otseinvesteeringute struktuuris oluliselt reinvesteeringutud tulu osa ning otseinvesteeringute põhiosa hõlmas grupisisene laenamine. Aktsia- või osakapitali investeeringuid tehti 0,5 mld krooni ulatuses.

Mitteresidentide poolt Eestisse tehtud otseinvesteeringute kogumahust hõlmas lõviosa (84%) reinvesteeringutud tulu.

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli ligi 1,6 mld krooni. Nõuded kasvasid 1,2 mld ja kohustused vähenesid 0,4 mld krooni võrra. Nõudeid kasvas peamiselt valitsemissektor (võlaväärtpaberid) ning kohustusi vähendasid muud sektorid (omandiväärtpaberid).

Tuletisinstrumentide netoväljavool oli 0,6 mld krooni.

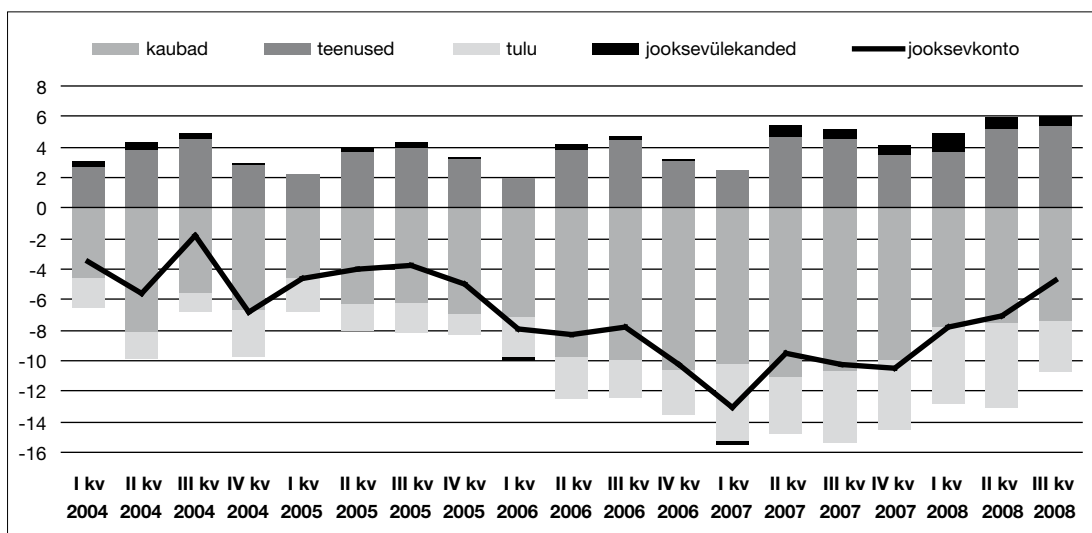
Muude investeeringute netosissevool oli 4,1 mld krooni. Nõuded vähenesid 0,7 mld ning kohustused kasvasid 3,4 mld krooni võrra. Kohustuste hulgas kasvasid peamiselt muude sektorite võetud lühi- ja pikaajalised laenud.

Maksebilansi reservvara vähenes 1,9 mld krooni võrra.

JOOKSEVKONTO

Sisenõudluse kiire vähenemine 2008. aasta III kvartalis tõi kaasa maksebilansi jooksevkonto puudujäägi märkimisväärse kahanemise. Võrreldes eelmise aasta sama kvartaliga vähenes see enam kui poole võrra ja moodustas 7,5% sama kvartali SKPst (vt joonis 2). Viimase nelja kvartali SKP suhtes oli **jooksevkonto puudujääk 12%**. Jooksevkonto defitsiidi vähenemist toetasid kõik jooksevkonto alamkontod, kuid suurima panuse andis kaupade konto puudujäägi vähenemine. Sisemajanduse koguprodukti otseste komponentide, kaupade ja teenuste konto puudujääk suhtena SKPsse moodustas 3,3% sama kvartali ja 6% viimase nelja kvartali SKPst.

Eesti välismajanduslik suhtlus toimus valdavalt Euroopa Liidu liikmesriikidega, mis hõlmasid jooksevkonto kreditiikäibest 70% ja deebetkäibest 82% (vt tabel 2). Nii krediti- kui ka deebetkäibes oli viie olulisema riigi hulgas Soome, Rootsi, Läti ja Leedu, kreditiikäibes lisaks Venemaa ja deebetkäibes Saksamaa. Viie tähtsama partnerriigi osakaal oli mõlemal juhul 57–58%. Suurima ülejäägiga jooksevkonto oli Eestil Soomega ning suurim puudujääk Saksamaaga. Võrreldes aastataguse perioodiga kasvas märgatavalt ülejääk Soome, Venemaa, USA ja Türgiga ning puudujääk Leedu ja Valgevenega. Eelmise aasta III kvartali suur jooksevkonto ülejääk Lätiga kahanes peaaegu olematuks.

Joonis 2. Jooksevkonto struktuur (mld kr)

Kaubad

Maksebilansi kaupade konto puudujääk alanes juba viendat kvartalit järjest ja ulatus 2008. aasta III kvartalis 7,4 mld kroonini. Eelmise kvartaliga võrreldes vähenes see minimaalselt, kuid 2007. aasta III kvartaliga võrreldes 31% ehk 3,3 mld krooni võrra (vt tabel 3). Kaupade väljavedu moodustas 35,2 mld krooni, suurenedes aastataguse perioodiga võrreldes 17%. Kaupade sissevedu FOB-hindades kasvas vaid 4% ja oli 42,6 mld krooni.

Tabel 2. Jooksevkonto saldo riikide ühenduste järgi (mln kr)

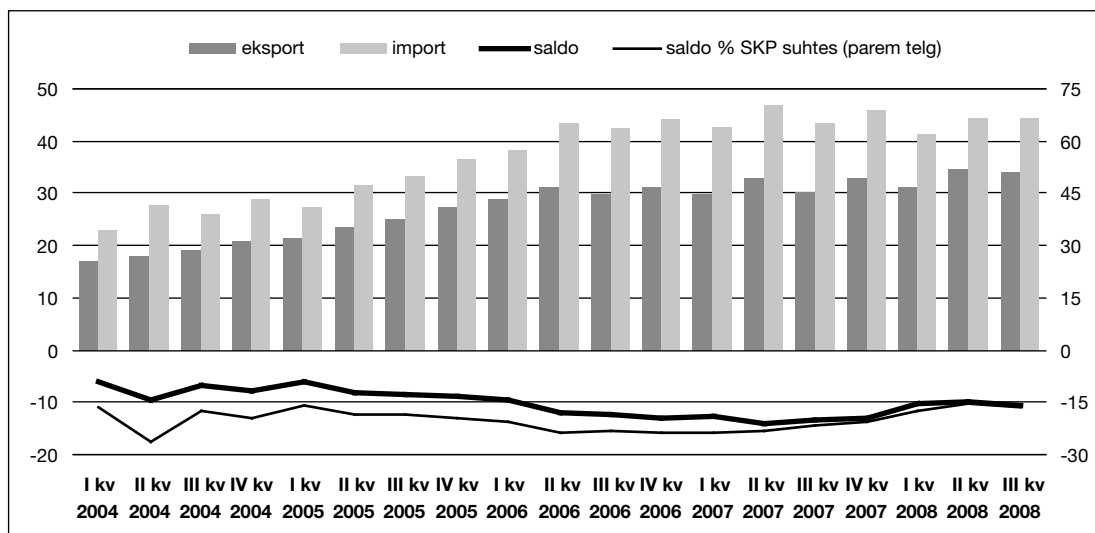
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008
EL-27	-12 584,2	-11 680,0	-10 876,4
Saksamaa	-3 887,4	-4 212,8	-4 066,6
Rootsi	-3 937,6	-4 067,6	-3 680,2
Soome	182,7	1 477,8	2 832,5
Poola	-1 514,7	-1 045,3	-1 276,3
Leedu	-800,9	-1 692,4	-1 123,9
SRÜ	1 024,5	324,0	1 441,6
Venemaa	1 097,3	1 172,8	2 662,2
Valgevene	-387,7	-1 065,0	-1 587,1
Ukraina	118,2	190,2	242,9
Ülejäänud riigid	1 340,5	4 258,4	4 723,7
USA	587,8	1 735,0	1 794,5
Norra	890,5	1 333,6	947,6
Türgi	11,9	247,5	786,2
Hiina	-796,3	-726,4	-640,2
Šveits	267,1	379,0	358,9
Kokku	-10 219,2	-7 097,6	-4 711,1

* Riigid on järjestatud viimase perioodi jooksevkonto saldo absoluutväärtuse järgi.

Tabel 3. Kaupade sisse- ja väljavedu

	Kaubad – kredid			Kaubad – deebet			Saldo (mln kr)
	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis (%)	
I kv 2004	16 930,6	-3,7	69,8	21 578,1	-7,0	82,5	-4 647,5
II kv 2004	17 961,0	6,1	65,4	26 101,1	21,0	82,1	-8 140,1
III kv 2004	18 735,0	4,3	65,0	24 350,1	-6,7	81,4	-5 615,2
IV kv 2004	20 386,4	8,8	69,4	27 065,4	11,2	81,5	-6 679,0
2004 kokku	74 013,0	16,7	67,3	99 094,7	16,6	81,9	-25 081,7
I kv 2005	21 495,9	5,4	73,1	26 082,3	-3,6	82,2	-4 586,4
II kv 2005	23 611,5	9,8	69,5	29 986,9	15,0	81,8	-6 375,4
III kv 2005	25 340,6	7,3	70,0	31 597,3	5,4	82,1	-6 256,7
IV kv 2005	27 814,3	9,8	71,5	34 730,7	9,9	81,5	-6 916,3
2005 kokku	98 262,3	32,8	71,0	122 397,2	23,5	81,9	-24 134,8
I kv 2006	28 849,3	3,7	77,6	36 064,3	3,8	85,1	-7 214,9
II kv 2006	31 320,9	8,6	73,8	41 026,9	13,8	84,9	-9 706,0
III kv 2006	30 074,4	-4,0	70,1	40 096,3	-2,3	82,7	-10 021,9
IV kv 2006	31 186,0	3,7	73,3	41 758,7	4,1	83,4	-10 572,7
2006 kokku	121 430,6	23,6	73,6	158 946,1	29,9	84,0	-37 515,5
I kv 2007	30 026,9	-3,7	74,7	40 234,8	-3,6	83,8	-10 208,0
II kv 2007	33 089,8	10,2	71,4	44 160,7	9,8	83,8	-11 070,9
III kv 2007	30 148,5	-8,9	68,6	40 896,9	-7,4	81,5	-10 748,4
IV kv 2007	33 099,2	9,8	72,0	43 093,7	5,4	82,1	-9 994,5
2007 kokku	126 364,4	4,1	71,6	168 386,1	5,9	82,8	-42 021,7
I kv 2008	31 645,0	-4,4	72,8	39 382,4	-8,6	82,9	-7 737,4
II kv 2008	35 237,9	11,4	71,7	42 738,7	8,5	82,9	-7 500,8
III kv 2008	35 188,7	-0,1	69,7	42 619,8	-0,3	81,1	-7 431,1

Kaupade väljavedu oli ametliku **väliskaubandusstatistika**³ esialgsetel andmetel 34,1 mld ja sissevedu CIF-hindades 44,5 mld krooni (vt joonis 3). Väliskaubanduse puudujääk ulatus 10,4 mld kroonini, vähenedes aastataguse perioodi suhtes 2,8 mld krooni võrra. Suur erinevus maksebilansi kaupade konto saldo ja ametliku väliskaubanduse puudujäägi vahel tuleneb muu hulgas ka erakorralisest täiendusest maksebilansi kaupade ekspordi real. See on seotud impordis seestöötlemiseks deklareeritud, kuid ekspordis kajastamata jäänud kütuste väljaveoga hinnangulises suurusjärgus 800 mln krooni.

Joonis 3. Eesti väliskaubandus (mld kr)

Kaupade väljaveo struktuuris püsivad 21%ga kindlalt esikohal masinad ja seadmed (vt tabel 4). Nende väljavedu kasvas aastataguse perioodiga võrreldes 15% ja koosnes peamiselt elektri- ja elektroonikatööstuse toodangust (mobiilsidevahendid, kaablid, elektrimootorid), mida veeti Rootsi, Soome ja Venemaale.

Tabel 4. Kaupade väljavedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Toidukaubad	2 534,9	2 891,4	2 997,0	8,4	8,4	8,8	3,7	18,2
Mineraalsed tooted	2 849,9	3 956,9	3 882,9	9,5	11,5	11,4	-1,9	36,2
Keemiakaubad	2 543,0	2 953,7	3 219,1	8,5	8,5	9,4	9,0	26,6
Garderoobikaubad	1 912,5	1 783,1	1 863,6	6,4	5,2	5,5	4,5	-2,6
Puit, paber ja tooted	4 041,1	4 090,7	3 772,5	13,5	11,8	11,1	-7,8	-6,6
Metallid ja metalltooted	3 357,1	4 637,9	4 676,9	11,2	13,4	13,7	0,8	39,3
Masinad ja seadmed	6 311,6	7 434,9	7 267,9	21,0	21,5	21,3	-2,2	15,2
Transpordivahendid	2 795,7	2 654,0	2 414,7	9,3	7,7	7,1	-9,0	-13,6
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	2 355,8	2 547,9	2 304,7	7,8	7,4	6,8	-9,5	-2,2
Muud	1 319,4	1 598,3	1 689,0	4,4	4,6	5,0	5,7	28,0
Kokku	30 021,0	34 548,8	34 088,4	100,0	100,0	100,0	-1,3	13,5

³ Järgnev analüüs ei sisalda Eesti Panga poolt maksebilansi kaupade kontole tehtud täiendusi (kapitalikaupade remont, välisriikidest ostenud proviant jm). Import on CIF-hindades ja analüüsitud lähteriigi järgi.

Terminid „eksport” ja „import” on liitumishetkest kasutatavad vaid kaubavahetuses kolmandate riikidega; Intrastati aruandesüsteemis kasutatakse mõisteid „kaupade lähetamine” ja „kaupade saabumine”. Kuna järgnev analüüs hõlmab kaubavahetust nii ühendusesiseste kui ka -väliste riikidega, on lihtsuse ja selguse huvides endiselt kasutatud mõisteid „eksport” või „kaupade väljavedu” ning „import” või „kaupade sissevedu”.

Jõudsalt, ligi 40% võrra on kasvanud metallide ja metalltoodete väljavedu. Vanarauda ja metallijäätmeid veeti Türgi, galvaniseeritud terastooted Poola, Venemaale, Leetu ja Lätti ning raudkonstruktsioone Soome ja Taani. Mineraalsete toodete, eelkõige mootorikütuse taasväljaveost kolmandik saadeti USAsse, järgnesid Soome ja Läti. Elektri eksport suurenes aastaga 60% ning sihtriigid olid taas Soome ja Läti.

Puidu ja puittoodete väljavedu vähenes 7%, mille üks põhjus oli kahanenud puidutoorme sissevedu Venemaalt. Puidust ehitusdetalle veeti Rootsi, Taani, Soome ja Jaapanisse, kokkupandavaid ehitisi Norrasse ja Saksamaale, puitmööblit peamiselt Soome, töötlemata või vähetöödeldud puitu Soome, Rootsi ja Ühendkuningriiki ning puitmassi Prantsusmaale, Indiasse ja Saksamaale.

Keemiakaupade eksport kasvas 27% ja koosnes peamiselt ehitus- ja remondimaterjalidest (pahtlid, mas-tiksid, värvid, lakid), lämmastikväetistest, karboksüülhapetest ja plasttoodetest Venemaale, Lätti, Leetu, Rootsi ja Soome. Jõudsalt kosus toidukaupade väljavedu, suurenedes 18%. Eelnevalt Ühendkuningriigist ja Prantsusmaalt sisse veetud kanget alkoholi turustati Venemaale, piima ja piimatooteid (juust, kohupiim, rõõsk koor) Soome, Venemaale, Lätti, Itaaliasse ja Saksamaale, toiduõli Lätti ja Leetu ning kalatooteid lähinaabritele Soome, Rootsi, Lätti ja Leetu, kuid ka Ukrainasse, Šveitsi ja Taani. Transpordivahendeid (sõiduautod ja nende osad, haagised ja poolhaagised) tarniti Venemaale, Lätti, Leetu, Rootsi ja Soome. Kergetööstuse toodangut (meeste ja naiste valmisriided, jalatsid, karusnahad) veeti Soome, Lätti, Rootsi, Venemaale ja Leetu.

Kaupade sissevedu suurenes aastataguse perioodiga võrreldes vaid 3% (vt tabel 5). Ka impordis on jätkuvalt esikohal masinad ja seadmed, mida toodi Eestisse valdavalt Soomest, Saksamaalt ja Rootsist. Põhiliselt veeti sisse elektri- ja elektroonikatööstuse komponente, kuid ka telereid, arvuteid, kraanasid, põllumasinaid jms. Oluliselt on impordis kasvanud mineraalsete toodete osakaal. Mootorikütus moodustas 83% mineraalsete toodete sisseveost; seda tarniti nii töötlemiseks ja taasväljaveoks kui ka sisetarbi-miseks Leedust, Valgevenest, Venemaalt ja Lätist. Maagaasi toodi Venemaalt ning naftatooteid Rootsist ja Leedust. Keemiakaupadest imporditi Eestisse peamiselt kütuste töötlemisel kasutatavaid süsivesinikke Venemaalt ning ravimeid Saksamaalt, Lätist ja Leedust.

Metallidest ja metalltoodetest imporditi mitmesuguseid raud- ja terastooted Saksamaalt, Soomest, Root-sist, Lätist, Poolast, Venemaalt ja Ukrainast. Nagu toidukaupade ekspordi, nii ka impordi puhul oli suurim

Tabel 5. Kaupade sissevedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Toidukaubad	4 167,0	4 393,3	5 015,1	9,6	9,9	11,3	14,2	20,4
Mineraalsed tooted	4 954,9	6 837,0	7 840,1	11,4	15,4	17,6	14,7	58,2
Keemiakaubad	5 045,1	5 676,4	5 483,5	11,7	12,8	12,3	-3,4	8,7
Garderoobikaubad	2 981,0	2 651,1	2 998,3	6,9	6,0	6,7	13,1	0,6
Puit, paber ja tooted	2 436,2	2 147,9	1 909,1	5,6	4,8	4,3	-11,1	-21,6
Metallid ja metalltooted	4 881,6	5 019,4	5 240,3	11,3	11,3	11,8	4,4	7,3
Masinad ja seadmed	9 972,4	9 669,7	9 469,7	23,0	21,7	21,3	-2,1	-5,0
Transpordivahendid	5 862,3	5 392,4	3 888,2	13,5	12,1	8,7	-27,9	-33,7
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	1 073,8	997,7	988,5	2,5	2,2	2,2	-0,9	-8,0
Muud	1 917,3	1 729,3	1 702,6	4,4	3,9	3,8	-1,5	-11,2
Kokku	43 291,7	44 514,4	44 535,4	100,0	100,0	100,0	0,0	2,9

kaubaartikkel kange alkohol, mida veeti sisse Ühendkuningriigist ja Prantsusmaalt. Veini toodi lisaks traditsioonilistele veiniriikidele (Prantsusmaa, Tšiili, Itaalia, Hispaania, Saksamaa) ka Soomest, sealihha Taanist ja Soomest, kohvi ja suhkrut Soomest, loomatoitu Rootsist ja Saksamaalt ning kala- ja tubakatooteid Lätist.

Transpordivahendite sissevedu on möödunud aasta III kvartaliga võrreldes vähenenud 2 mld krooni võrra. Sõiduaautosid ja nende osi, kaubaveokeid, traktoreid, eriotstarbelisi mootorsõidukeid ning haagiseid tarniti peamiselt Saksamaalt, Rootsist, Soomest, Lätist ja Poolast. Kergetööstuse toodangut (jalatsid, kudemid, meeste ja naiste valmisriideid jms) imporditi Saksamaalt, Lätist, Soomest, Hiinast, Itaaliast, Rootsist ja Hollandist. Puidu import vähenes 22%, põhjuseks kahanenud puidutarned Venemaalt. Mitmesugust sisustuskaupa (mööbel, valgustid jms) toodi Soomest, Poolast, Saksamaalt, Hiinast ja Itaaliast, meditsiinitehnikat Saksamaalt ning klaasi ja klaaskiudu Soomest ja Poolast.

Väliskaubanduse puudujääk vähenes aastataguse perioodiga võrreldes 21% ning oli 10 mld krooni (vt tabel 6). Suurima puudujäägiga olid mineraalsed tooted, keemiakaubad ning masinad ja seadmed. Ülejäägiga olid puit ja puittooted.

Tabel 6. Väliskaubanduse saldo peamiste kaubagruppide järgi (mln kr)

	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008
Toidukaubad	-1 632,1	-1 501,9	-2 018,1
Mineraalsed tooted	-2 105,0	-2 880,0	-3 957,2
Keemiakaubad	-2 502,2	-2 722,7	-2 264,5
Garderoobikaubad	-1 068,5	-868,0	-1 134,7
Puit, paber ja tooted	1 605,0	1 942,8	1 863,4
Metallid ja metalltooted	-1 524,4	-381,5	-563,4
Masinad ja seadmed	-3 660,9	-2 234,9	-2 201,7
Transpordivahendid	-3 066,6	-2 738,4	-1 473,4
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	1 281,9	1 550,2	1 316,3
Muud	-597,9	-131,1	-13,6
Kokku	-13 270,7	-9 965,6	-10 447,0

Riikide ühenduste järgi suurenes kaupade **väljavedu** Euroopa Liitu vaid 5%, millega ELi riikide osa ekspordis langes 5 protsendipunkti võrra (vt tabel 7). Väljavedu Soome, Rootsi ja Saksamaale kasvas, Läti ja Leetu aga vähenes. Eksport endistesse SRÜ riikidesse suurenes koguni 44%, sh Venemaale 51%, mille tagajärjel tõusis Venemaa ekspordiriikide üldarvestuses kolmandale kohale. Eksport ülejäänud riikidesse kasvas 30%, sh USAsse üle 2 korra ja Norrasse 2,5 korda. Esikolmikusse kuulus veel ka Türgi.

Kaupade sissevedu Euroopa Liidu riikidest suurenes vaid 2% (vt tabel 8). Esiviisikus olid Soome, Saksamaa, Läti, Rootsi ja Leedu. Import SRÜst kasvas 36%, sh Valgevenest üle kolme korra. Ülejäänud riikide esikolmikus olid Hiina, USA ja Norra.

Väliskaubanduse bilanss oli puudujäägiga Euroopa Liidu ja SRÜga, kusjuures SRÜ puudujääk vähenes oluliselt (vt tabel 9). Suurimad positiivse kaubandusbilansiga partnerriigid Euroopa Liidust olid Rootsi ja Prantsusmaa, SRÜst Venemaa ning muudest riikidest USA ja Türgi. Suurim kaubabilansi puudujääk oli Eestil Saksamaa, Leedu ja Valgevenega.

Tabel 7. Kaupade väljavedu riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
EL-27	22 029,5	24 360,8	23 186,5	73,4	70,5	68,0	-4,8	5,3
Soome	5 585,0	6 220,9	6 234,5	18,6	18,0	18,3	0,2	11,6
Rootsi	3 944,0	4 885,3	4 507,4	13,1	14,1	13,2	-7,7	14,3
Läti	3 808,5	3 174,9	3 452,7	12,7	9,2	10,1	8,7	-9,3
Saksamaa	1 976,0	1 972,3	1 929,8	6,6	5,7	5,7	-2,2	-2,3
Leedu	1 615,9	1 899,1	1 659,9	5,4	5,5	4,9	-12,6	2,7
SRÜ	3 515,4	4 108,2	5 077,8	11,7	11,9	14,9	23,6	44,4
Venemaa	2 647,1	3 108,9	3 995,3	8,8	9,0	11,7	28,5	50,9
Ukraina	493,4	571,1	606,3	1,6	1,7	1,8	6,2	22,9
Valgevene	165,9	200,3	237,2	0,6	0,6	0,7	18,4	43,0
Ülejäänud riigid	4 476,1	6 079,8	5 824,1	14,9	17,6	17,1	-4,2	30,1
USA	932,4	2 122,8	1 984,9	3,1	6,1	5,8	-6,5	112,9
Norra	394,2	468,3	999,6	1,3	1,4	2,9	113,5	153,6
Türgi	1 015,3	1 327,2	946,4	3,4	3,8	2,8	-28,7	-6,8
Kokku	30 021,0	34 548,8	34 088,4	100,0	100,0	100,0	-1,3	13,5

Tabel 8. Kaupade sissevedu riikide ühenduste järgi*

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
EL-27	35 142,2	36 250,6	35 807,4	81,2	81,4	80,4	-1,2	1,9
Soome	6 771,3	6 639,7	6 311,5	15,6	14,9	14,2	-4,9	-6,8
Saksamaa	5 925,9	6 315,3	6 286,2	13,7	14,2	14,1	-0,5	6,1
Rootsi	3 901,8	3 355,9	4 483,3	7,6	7,5	10,1	33,6	35,8
Leedu	4 514,0	4 629,3	4 205,8	10,4	10,4	9,4	-9,1	-6,8
Läti	3 573,2	4 498,9	4 018,3	8,3	10,1	9,0	-10,7	12,5
SRÜ	3 854,8	4 875,5	5 254,3	8,9	11,0	11,8	7,8	36,3
Venemaa	2 853,2	2 908,2	2 653,2	6,6	6,5	6,0	-8,8	-7,0
Valgevene	549,0	1 187,7	1 866,3	1,3	2,7	4,2	57,1	239,9
Ukraina	338,1	489,7	482,2	0,8	1,1	1,1	-1,5	42,6
Ülejäänud riigid	4 294,7	3 388,3	3 473,7	9,9	7,6	7,8	2,5	-19,1
Hiina	1 032,1	941,1	1 018,3	2,4	2,1	2,3	8,2	-1,3
USA	624,7	502,5	426,3	1,4	1,1	1,0	-15,2	-31,8
Norra	387,3	240,2	297,7	0,9	0,5	0,7	23,9	-23,1
Kokku	43 291,7	44 514,4	44 535,4	100,0	100,0	100,0	0,0	2,9

* Analüüsitud lähteriigi järgi.

Tabel 9. Väliskaubanduse saldo riikide ühenduste järgi (mln kr)

	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008
EL-27	-13 112,7	-11 889,8	-12 620,9
SRÜ	-339,4	-767,4	-176,4
Ülejäänud riigid	181,4	2 691,6	2 350,3
Kokku	-13 270,7	-9 965,6	-10 447,0

Teenused

2008. aasta III kvartalis oli teenuste konto ülejääk 5,4 mld krooni, mis on 5% enam kui eelmises kvartalis ja 19% rohkem kui aasta tagasi (vt tabel 10).

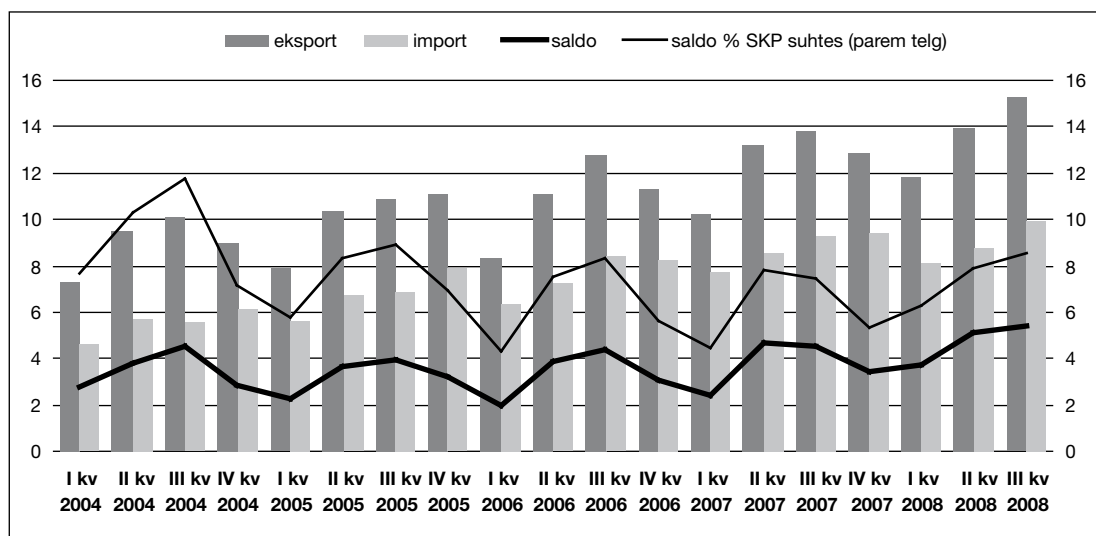
Tabel 10. Teenuste eksport ja import

	Eksport			Import			Saldo	
	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis kokku (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis kokku (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
I kv 2004	7 334,1	-8,4	30,2	4 588,3	-14,5	17,5	2 745,8	4,3
II kv 2004	9 495,3	29,5	34,6	5 684,2	23,9	17,9	3 811,1	38,8
III kv 2004	10 077,3	6,1	35,0	5 548,9	-2,4	18,6	4 528,4	18,8
IV kv 2004	8 981,6	-10,9	30,6	6 149,3	10,8	18,5	2 832,3	-37,5
2004 kokku	35 888,3	17,0	32,7	21 970,7	14,4	18,1	13 917,6	21,3
I kv 2005	7 892,4	-12,1	26,9	5 659,8	-8,0	17,8	2 232,6	-21,2
II kv 2005	10 344,2	31,1	30,5	6 685,2	18,1	18,2	3 659,0	63,9
III kv 2005	10 884,5	5,2	30,0	6 903,6	3,3	17,9	3 980,9	8,8
IV kv 2005	11 107,6	2,0	28,5	7 877,7	14,1	18,5	3 229,9	-18,9
2005 kokku	40 228,7	12,1	29,0	27 126,3	23,5	18,1	13 102,4	-5,9
I kv 2006	8 316,4	-25,1	22,4	6 338,5	-19,5	14,9	1 977,9	-38,8
II kv 2006	11 109,1	33,6	26,2	7 269,0	14,7	15,1	3 840,1	94,2
III kv 2006	12 813,7	15,3	29,9	8 417,0	15,8	17,3	4 396,7	14,5
IV kv 2006	11 358,7	-11,4	26,7	8 289,3	-1,5	16,6	3 069,4	-30,2
2006 kokku	43 597,9	8,4	26,4	30 313,8	11,8	16,1	13 284,1	1,4
I kv 2007	10 195,0	-10,2	25,3	7 764,7	-6,3	16,2	2 430,3	-20,8
II kv 2007	13 225,8	29,7	28,6	8 552,8	10,1	16,2	4 673,0	92,3
III kv 2007	13 789,5	4,3	31,4	9 258,8	8,3	18,5	4 530,7	-3,0
IV kv 2007	12 845,0	-6,8	28,0	9 417,7	1,7	17,9	3 427,3	-24,4
2007 kokku	50 055,3	14,8	29,4	34 994,0	15,4	18,2	15 061,3	13,4
I kv 2008	11 844,9	-7,8	27,2	8 140,9	-13,6	17,1	3 704,0	8,1
II kv 2008	13 930,8	17,6	28,3	8 785,4	7,9	17,1	5 145,4	38,9
III kv 2008	15 301,2	9,8	30,3	9 924,0	13,0	18,9	5 377,2	4,5

Teenuste rekordiline netoeksport moodustas III kvartalis 8,5% SKPst (vt joonis 4). Teenuste netoeksporti kasvu eelmise aastaga võrreldes mõjutas kõige enam äriteenuste ülejäägi suurenemine 2,4 korda, aga ka veoteenuste netoeksporti 37%ne kasv (vt tabel 11). Veoteenuste ülejääk suurenes ekspordi kasvu ja impordi kahanemise tõttu.

Teenuste eksport oli III kvartalis 15,3 mld krooni, kasvades aastaga 11% (vt tabel 12). Teenuseliigi järgi panustasid kasvu kõige enam äriteenused (aastakasv 29%) ning veoteenused (10%). Ehitusteenuste eksport suurenes eelmise aastaga võrreldes juba neljandat kvartalit järjest.

Teenuste müük ELi riikidesse tõusis proportsionaalselt teenuste koguekspordiga (vt tabel 13). Keskmisest kiiremini kasvas teenuste müük ülejäänud riikidesse. ELi riikidest kasvas keskmisest kiiremini eksport Rootsi ja Saksamaale.

Joonis 4. Teenuste konto (mld kr)

Tabel 11. Teenuste konto saldod olulisemate teenuseliikide järgi

	Saldo (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Veeteenused	1 498,5	1 790,2	2 050,1	33,1	34,8	38,1	14,5	36,8
Reisiteenused	1 705,2	1 718,6	1 553,3	37,6	33,4	28,9	-9,6	-8,9
Ehitusteenused	470,6	530,4	419,2	10,4	10,3	7,8	-21,0	-10,9
Arvuti- ja infoteenused	224,8	176,6	92,6	5,0	3,4	1,7	-47,6	-58,8
Äriteenused	483,3	731,5	1 147,5	10,7	14,2	21,3	56,9	137,4
Valitsusteenused	8,4	30,5	-26,3	0,2	0,6	-0,5	-186,2	-413,1
Muud	139,9	167,6	140,8	3,1	3,3	2,6	-16,0	0,6
Teenused kokku	4 530,7	5 145,4	5 377,2	100,0	100,0	100,0	4,5	18,7

Tabel 12. Teenuste eksport olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Veeteenused	5 252,6	5 383,6	5 785,7	38,1	38,6	37,8	7,5	10,1
kaubavedu	2 656,6	2 576,4	2 662,1	19,3	18,5	17,4	3,3	0,2
reisijatevedu	1 363,2	1 259,3	1 546,3	9,9	9,0	10,1	22,8	13,4
muud veeteenused	1 232,8	1 547,9	1 577,3	8,9	11,1	10,3	1,9	27,9
Reisiteenused	4 066,9	3 484,3	4 236,4	29,5	25,0	27,7	21,6	4,2
Ehitusteenused	633,8	776,9	746,9	4,6	5,6	4,9	-3,9	17,8
Arvuti- ja infoteenused	412,5	418,4	454,8	3,0	3,0	3,0	8,7	10,3
Äriteenused	2 352,2	2 732,1	3 027,0	17,1	19,6	19,8	10,8	28,7
Valitsusteenused	152,0	134,1	142,4	1,1	1,0	0,9	6,2	-6,3
Muud	919,5	1 001,4	908,0	6,7	7,2	5,9	-9,3	-1,3
Teenused kokku	13 789,5	13 930,8	15 301,2	100,0	100,0	100,0	9,8	11,0

Tabel 13. Teenuste eksport riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
EL-27	9 915,5	10 029,4	10 775,6	71,9	72,0	70,4	7,4	8,7
Soome	4 209,0	4 279,2	4 310,3	30,5	30,7	28,2	0,7	2,4
Rootsi	1 113,2	1 281,8	1 346,7	8,1	9,2	8,8	5,1	21,0
Saksamaa	640,0	674,4	806,1	4,6	4,8	5,3	19,5	26,0
Läti	899,1	651,9	788,8	6,5	4,7	5,2	21,0	-12,3
Ühendkuningriik	722,9	755,4	731,3	5,2	5,4	4,8	-3,2	1,2
SRÜ	1 834,5	1 806,6	2 053,0	13,3	13,0	13,4	13,6	11,9
Venemaa	1 565,1	1 479,7	1 685,7	11,3	10,6	11,0	13,9	7,7
Ukraina	108,8	178,1	172,6	0,8	1,3	1,1	-3,1	58,6
Ülejäänud riigid	2 039,5	2 094,8	2 472,6	14,8	15,0	16,2	18,0	21,2
USA	404,8	437,9	526,2	2,9	3,1	3,4	20,2	30,0
<i>offshore</i> -piirkonnad	502,2	382,8	521,4	3,6	2,7	3,4	36,2	3,8
Šveits	324,0	482,9	476,9	2,3	3,5	3,1	-1,2	47,2
Teenuste eksport kokku	13 789,5	13 930,8	15 301,2	100,0	100,0	100,0	9,8	11,0

Teenuste import ulatus III kvartalis 9,9 mld kroonini, kasvades eelmise aastaga võrreldes 7% (vt tabel 14). Impordi struktuur on muutunud ühtlasemaks: kahanes suurima osatähtsusega teenuste ehk veoteenuste import, kuid suurenes reisiteenuste oma. Muude teenuste hulgas kasvas kiiresti sideteenuste ost (73%).

Teenuste import ELi riikidest kasvas minimaalselt, sest import suurimast partnerriigist Soomest kahanes aastaga 6% (vt tabel 15). Tähtsamatest riikidest kasvas teenuste import USAst 83%, Venemaalt 17% ning Rootsist 18%.

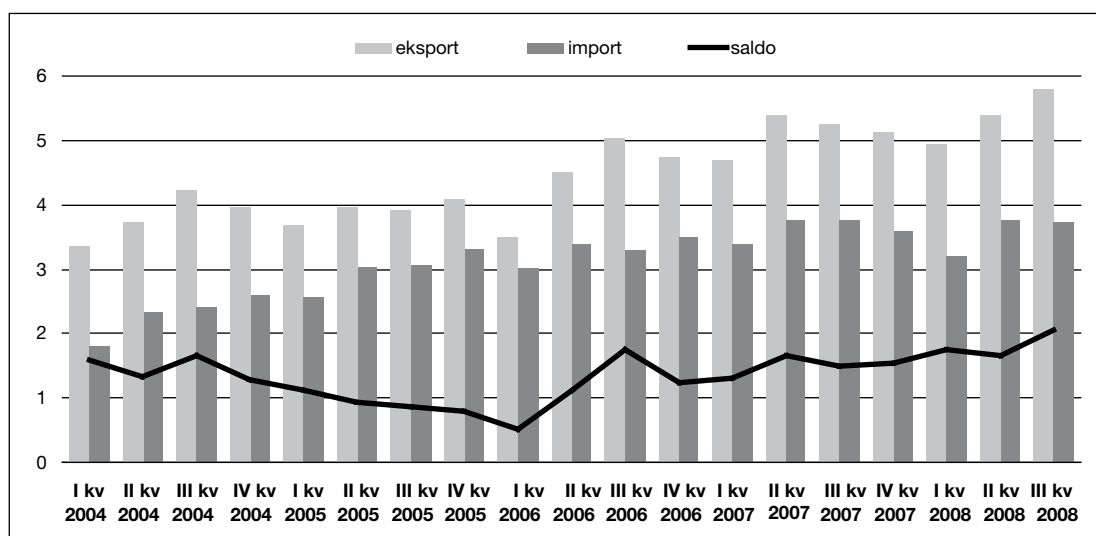
Veoteenuste saldo moodustas 2008. aasta III kvartalis teenuste kontost 38% ja kasvas aastaga 37% nii osutatud veoteenuste kasvu kui ka sisseostetud veoteenuste mõningase vähenemise tõttu (vt joonis 5 ja tabelid 11, 12 ja 13).

Tabel 14. Teenuste import olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Veoteenused	3 754,1	3 593,4	3 735,6	40,5	40,9	37,6	4,0	-0,5
kaubavedu	2 443,8	2 382,5	2 347,5	26,4	27,1	23,7	-1,5	-3,9
reisijatevedu	381,2	308,9	534,7	4,1	3,5	5,4	73,1	40,3
muud veoteenused	929,1	902,0	853,4	10,0	10,3	8,6	-5,4	-8,1
Reisiteenused	2 361,7	1 765,7	2 683,1	25,5	20,1	27,0	52,0	13,6
Ehitusteenused	163,2	246,5	327,7	1,8	2,8	3,3	32,9	100,8
Arvuti- ja infoteenused	187,7	290,8	183,1	2,0	3,3	1,8	-37,0	-2,5
Äriteenused	1 868,9	2 000,7	1 879,5	20,2	22,8	18,9	-6,1	0,6
Valitsusteenused	143,6	103,6	168,7	1,6	1,2	1,7	62,8	17,5
Muud	779,6	784,7	946,3	8,4	8,9	9,5	20,6	21,4
Teenused kokku	9 258,8	8 785,4	9 924,0	100,0	100,0	100,0	13,0	7,2

Tabel 15. Teenuste import riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
EL-27	7 369,4	6 815,6	7 540,1	79,6	77,6	76,0	10,6	2,3
Soome	1 541,9	1 218,0	1 454,3	16,7	13,9	14,7	19,4	-5,7
Rootsi	674,0	744,3	797,0	7,3	8,5	8,0	7,1	18,2
Saksamaa	654,4	780,0	729,1	7,1	8,9	7,3	-6,5	11,4
Läti	663,5	728,2	707,9	7,2	8,3	7,1	-2,8	6,7
Leedu	420,2	438,6	505,3	4,5	5,0	5,1	15,2	20,3
SRÜ	777,9	894,2	932,0	8,4	10,2	9,4	4,2	19,8
Venemaa	533,6	649,9	624,1	5,8	7,4	6,3	-4,0	17,0
Ukraina	139,8	122,3	139,7	1,5	1,4	1,4	14,2	-0,1
Ülejäänud riigid	1 111,5	1 075,6	1 451,9	12,0	12,2	14,6	35,0	30,6
USA	254,2	275,9	465,9	2,7	3,1	4,7	68,9	83,3
Norra	138,9	106,1	179,8	1,5	1,2	1,8	69,5	29,4
<i>offshore</i> -piirkonnad	205,3	106,5	143,6	2,2	1,2	1,4	34,8	-30,1
Teenuste import kokku	9 258,8	8 785,4	9 924,0	100,0	100,0	100,0	13,0	7,2

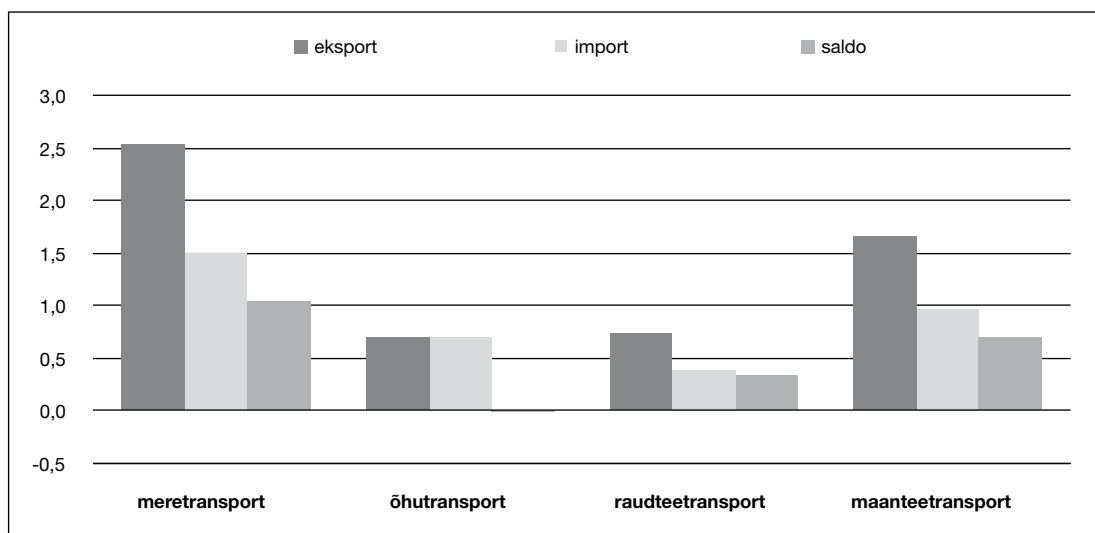

Joonis 5. Veeteenuste konto (mld kr)

Transpordiliigi järgi hõlmab veeteenustest suurima osa meretransport, kus eelmise aasta võrdlusperioodi suhtes mahud vähenesid (vt joonis 6). Kõigi teiste transpordiliikide puhul suurenes nii eksport kui ka import. Jätakuvalt langes raudteetranspordi osatähtsus maanteetranspordiga võrreldes.

Veeteenuste eksport suurenes aastataguse võrdlusperioodiga 10% eelkõige muude veeteenuste ja reisijateveo kasvu toel (vt tabel 12). Kaubavedu jäi eelmise aasta tasemele. Endiselt osutati veeteenuseid eelkõige Euroopa Liidu riikidele. Samas vähenes mõnevõrra Soome kui kõige suurema kaubanduspartneri osatähtsus veeteenuste ekspordis (vt tabel 16). Veeteenuste eksport SRÜsse kasvas 11% ja ülejäänud riikidesse 30%.

Veeteenuste koguimport jäi eelmise aasta võrdlusperioodi tasemele (vt tabel 14). Vähenes veeteenuste import Euroopa Liidu riikidest, eeskätt Soomest. Selle kompenseeris veeteenuste ost ülejäänud riikidest ja SRÜst (vt tabel 16).

Joonis 6. Veoteenuste struktuur transpordiliigi järgi 2008. aasta III kvartalis (mld kr)

Tabel 16. Veoteenused riikide ühenduste järgi 2008. aasta III kvartalis

	Veoteenuste eksport				Veoteenuste import		
	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Muut (%), III kv 2008 / III kv 2007		Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Muut (%), III kv 2008 / III kv 2007
EL-27	3 837,4	66,3	5,1	EL-27	2 726,7	73,0	-4,4
Soome	1 211,4	20,9	-11,1	Soome	482,6	12,9	-10,0
Rootsi	561,5	9,7	20,2	Saksamaa	447,0	12,0	15,9
Ühendkuningriik	394,1	6,8	-12,6	Rootsi	327,3	8,8	13,5
Saksamaa	359,2	6,2	38,3	Läti	260,6	7,0	23,6
Läti	230,7	4,0	9,2	Leedu	193,2	5,2	24,0
SRÜ	812,2	14,0	11,4	SRÜ	393,2	10,5	22,6
Venemaa	750,1	13,0	14,0	Venemaa	265,2	7,1	13,9
Ukraina	39,8	0,7	-9,3	Valgevene	76,8	2,1	45,7
Ülejäänud riigid	1 136,1	19,6	30,1	Ülejäänud riigid	615,7	16,5	5,8
Šveits	331,0	5,7	91,0	USA	172,0	4,6	72,0
offshore-piirkonnad	239,9	4,1	-20,4	offshore-piirkonnad	127,2	3,4	-32,7
USA	184,2	3,2	39,7	Hiina	109,3	2,9	15,7
Veoteenuste eksport kokku	5 785,7	100,0	10,1	Veoteenuste import kokku	3 735,6	100,0	-0,5

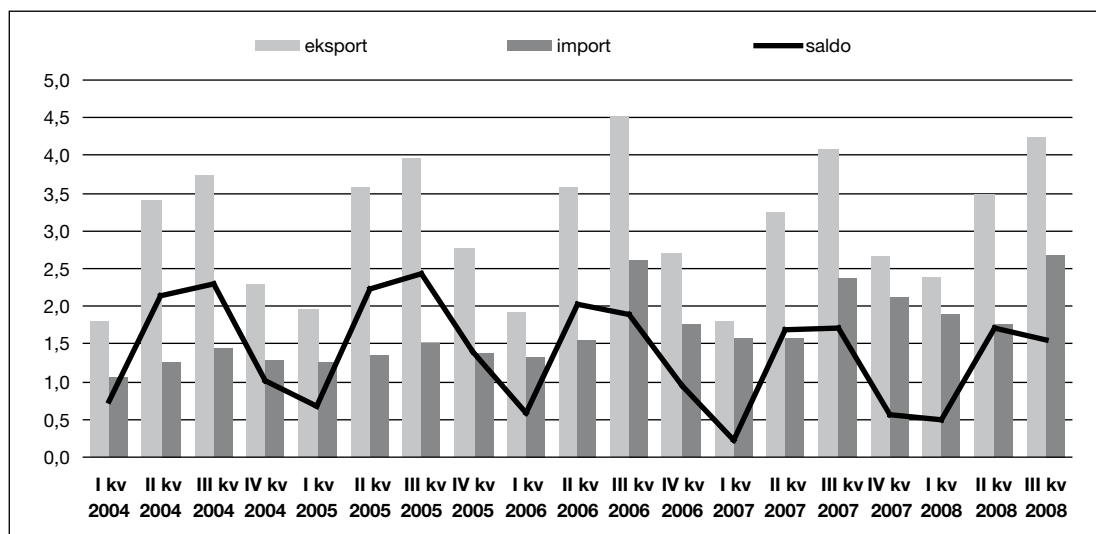
Reisiteenustes väljendub sesoonsus kõige selgemalt, sest välisküllastajate arv kasvab III kvartalis järsult. 2008. aastal soodustas küllastajate arvu kasvu Eesti lõplik ühinemine Schengeni viisavabaduse lepinguga, mis II kvartalis laienes ka lennureisijatele. Eestit küllastanud mitteresidentide arv kasvas III kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 7%. Vaatamata välituristide arvu kasvule suurenes reisiteenuste eksport vaid 4% (vt tabel 17 ja joonis 7). Kõige enam kasvas reisiteenuste eksport Rootsi ja Saksamaale. Tähtsaimast partnerriigist Soomest on küllastajate arv eelmise aastaga võrreldes kahanenud. Eesti reisifirmad müüsid mitteresidentidele 23% vähem reisipakette kui eelmisel aastal.

Reisiteenuste import kasvas tänu Schengeni lepinguga ühinemisele III kvartalis eelmise aastaga võrreldes 14%. Kuigi reisifirmad müüsid reisipakette 5% vähem, siis reisijate ja reisipäevade arv suurenes vastavalt

10% ja 14%. Kõige rohkem (6,2 korda) tõusis USA reise arv. Populaarsetest sihtriikidest sageses reisi- mine Hispaaniasse (2,1 korda), Itaaliasse (44%) ja Türgi (60%). Uueks populaarseks sihtriigiks sai Bulgaa- ria (kahekordne kasv aastaga). Jätakuvalt vähenes Soome küllastamine.

Tabel 17. Reisisiteenused riikide ühenduste järgi 2008. aasta III kvartalis

	Reisisiteenuste eksport				Reisisiteenuste import		
	Maht (mln kr)	Osatäht- sus (%)	Muut (%), III kv 2008 / III kv 2007		Maht (mln kr)	Osatäht- sus (%)	Muut (%), III kv 2008 / III kv 2007
EL-27	3 289,4	77,6	8,0	EL-27	1 855,1	69,1	2,3
Soome	1 811,2	42,8	-0,6	Soome	325,7	12,1	-27,3
Rootsi	368,0	8,7	52,3	Kreeka	196,6	7,3	-7,4
Saksamaa	266,5	6,3	36,9	Itaalia	167,6	6,2	44,2
Läti	169,9	4,0	2,2	Läti	135,4	5,0	-21,2
SRÜ	546,6	12,9	-20,7	SRÜ	313,1	11,7	10,1
Venemaa	500,4	11,8	-21,7	Venemaa	206,3	7,7	1,7
Ülejäänud riigid	400,4	9,5	20,1	Ülejäänud riigid	514,9	19,2	95,0
USA	141,1	3,3	35,2	USA	196,3	7,3	280,8
Norra	108,4	2,6	-4,3	Türgi	110,6	4,1	60,1
Jaapan	23,5	0,6	6,4	Norra	39,0	1,5	-8,7
Teenuste eksport kokku	4 236,4	100,0	4,2	Teenuste import kokku	2 683,1	100,0	13,6

Joonis 7. Reisisiteenuste konto (mld kr)

Tulu

Tulu netoväljavool vähenes aastataguse perioodiga võrreldes ligi kolmandiku võrra ning oli absoluutväärtuses 3,3 mld krooni (vt tabel 18). Suhtena SKPse oli tulukonto puudujääk 5,2%. Netoväljavool kahanes peamiselt investeerimistulu vähenemise tagajärjel, eelkõige otseinvesteeringutulu arvel – kahjumid suurenesid, kasumid vähenesid ja välismaale paigutatud otseinvesteeringutelt võeti välja dividende (vt tabel 19). Tulukonto puudujäägi kujunemisel oli jätkuvalt oluline osa reinvesteeringut tulul, mille puhul reaalselt rahaliikumist ei toimu. Jättes tulukonto arvestusest välja reinvesteeringut tulu, muutus puu- dujääk ligi 1 mld krooniseks ülejäägiks (1,5% SKPst; vt joonis 8). Tulu netoväljavool muude investeeringute

Tabel 18. Tulu

	Sissevool		Väljavool		Saldo	
	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
I kv 2004	649,6	-4,2	-2 601,9	27,7	-1 952,3	43,7
II kv 2004	1 238,9	19,7	-3 010,5	18,8	-1 771,6	18,1
III kv 2004	1 912,1	63,0	-3 081,2	-6,8	-1 169,1	-45,2
IV kv 2004	1 686,4	141,6	-4 758,0	61,5	-3 071,6	36,7
2004 kokku	5 487,0	6,3	-13 451,6	23,5	-7 964,6	34,3
I kv 2005	1 590,3	-5,7	-3 768,3	-20,8	-2 178,1	-29,1
II kv 2005	2 597,8	63,4	-4 235,6	12,4	-1 637,7	-24,8
III kv 2005	2 757,7	6,2	-4 649,6	9,8	-1 891,9	15,5
IV kv 2005	2 279,7	-17,3	-3 696,5	-20,5	-1 416,7	-25,1
2005 kokku	9 225,6	68,1	-16 349,9	21,5	-7 124,4	-10,5
I kv 2006	2 692,1	18,1	-5 241,3	41,8	-2 549,2	79,9
II kv 2006	3 516,1	30,6	-6 301,7	20,2	-2 785,6	9,3
III kv 2006	3 779,3	7,5	-6 251,4	-0,8	-2 472,1	-11,3
IV kv 2006	3 564,0	-5,7	-6 525,3	4,4	-2 961,3	19,8
2006 kokku	13 551,5	46,9	-24 319,8	48,7	-10 768,2	51,1
I kv 2007	3 542,7	-0,6	-8 649,1	32,5	-5 106,4	72,4
II kv 2007	4 416,1	24,7	-8 168,6	-5,6	-3 752,6	-26,5
III kv 2007	4 816,2	9,1	-9 427,0	15,4	-4 610,8	22,9
IV kv 2007	4 513,7	-6,3	-9 032,6	-4,2	-4 519,0	-2,0
2007 kokku	17 288,6	27,6	-35 277,3	45,1	-17 988,8	67,1
I kv 2008	4 136,7	-8,4	-9 213,9	2,0	-5 077,2	12,4
II kv 2008	4 241,0	2,5	-9 777,0	6,1	-5 536,0	9,0
III kv 2008	5 159,5	21,7	-8 472,5	-13,3	-3 313,0	-40,2

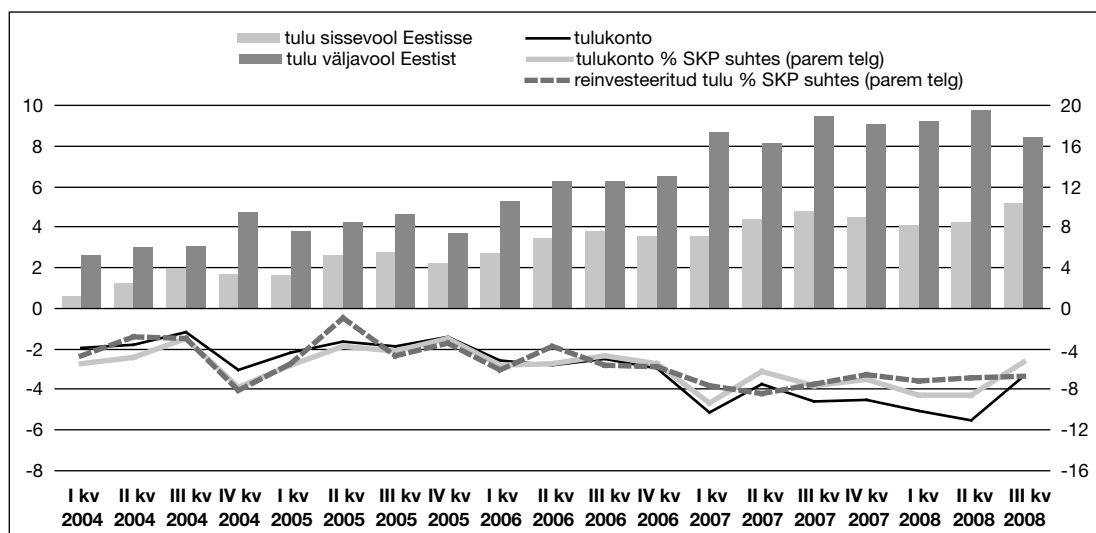
Tabel 19. Tulu saldo struktuur

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Tööjõutulu	831,3	-6 159,7	603,3	-18,0	111,3	-18,2	-109,8	-27,4
Investeeringutulu	-5 442,1	-6 159,7	-3 916,4	118,0	111,3	118,2	-36,4	-28,0
Tulu otseinvesteeringutelt	-5 114,9	-4 889,5	-2 673,0	110,9	88,3	80,7	-45,3	-47,7
tulu aktsia- või osakapitalilt	-4 819,2	-4 785,3	-2 457,8	104,5	86,4	74,2	-48,6	-49,0
reinvesteeritud tulu	-4 565,5	-4 482,7	-4 268,3	99,0	81,0	128,8	-4,8	-6,5
dividendid	-253,7	-302,5	1 810,4	5,5	5,5	-54,6	-698,5	-813,6
tulu võlgadelt (intressid)	-295,8	-104,2	-215,1	6,4	1,9	6,5	106,4	-27,3
Tulu portfelliinvesteeringutelt	483,3	194,7	395,6	-10,5	-3,5	-11,9	103,2	-18,1
Tulu muudelt investeeringutelt	-810,5	-1 465,0	-1 639,1	17,6	26,5	49,5	11,9	102,2
Tulukonto kokku	-4 610,8	-5 536,0	-3 313,1	100,0	100,0	100,0	-40,2	-28,1

osas (laenud ja hoiused) suurenes aastataguse perioodiga võrreldes kahekordselt. Tööjõutulu puhul oli tegemist netosissevooluga, mis vähenes enam kui neljandiku võrra⁴.

Tulu sissevool kasvas eelmise aasta III kvartaliga võrreldes 7% ning oli 5,2 mld krooni (vt tabel 20). 90% tulu sissevoolust oli seotud ELi liikmesriikidega, eelkõige Soome, Läti ja Leeduga (vt tabel 21). SRÜ riikidest

⁴ Tööjõutulu vähenemise üheks põhjuseks on see, et pikemat aega (üle ühe aasta) välismaal töötanud isikuid käsitletakse töökohamaa residentidena ning nende rahaülekanded kodumaale kajastuvad maksebilansi jooksevülekannete all.

Joonis 8. Tulukonto (mld kr)

suurenes tulu sissevool Ukrainast, samas kui tulu Venemaalt vähenes. Tulu muudest riikidest ning madala maksumääraga piirkondadest kahanes järsult. Tööjõutuluse osakaal kogutuluses langes, moodustades sellest viiendiku. Ligi pool tööjõutulust teeniti Soomes, väiksemal määral ka Ühendkuningriigis, Iirimaa, Rootsis ning Lätis. Residentide tulu välismaistelt investeringutelt, eelkõige otseinvesteringutelt, suurenes 14%. Kui pikemat aega on nii residentide kui ka mitteresidentide otseinvesteringutulused moodustanud põhiosa reinvesteeritud tulu, siis juba teist kvartalit järjest võtsid residentid oma välismaistest otseinvesteringutest dividendide välja (III kvartalis 3 mld krooni). Investeerimistulu sissevoolust neljandik laekus Soomest, viiendik Leedust ja pisut vähem Lätist. 54% investeerimistulust teenisid finantsvahenduse⁵ ning 27% muu äritegevuse investorid.

Vaatamata **tulu väljavoolu** 10%sele langusele oli see jätkuvalt suur, ulatudes 8,5 mld kroonini (vt tabel 22). Eestis teenitud tulust 95% kuulus ELi riikide, valdavalt Rootsi ja Soome residentidele

Tabel 20. Tulu sissevool Eestisse

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Tööjõutululu	1 101,3	929,3	909,1	22,9	21,9	17,6	-2,2	-17,5
Investeerimistulu	3 714,9	3 311,7	4 250,4	77,1	78,1	82,4	28,3	14,4
Tulu otseinvesteringutelt	2 288,3	1 778,5	2 717,9	47,5	41,9	52,7	52,8	18,8
tulu aktsia- või osakapitalilt	2 104,7	1 510,1	2 382,2	43,7	35,6	46,2	57,8	13,2
reinvesteeritud tulu	2 010,9	-52,2	-664,7	41,8	-1,2	-12,9	1 173,4	-133,1
dividendid	93,7	1 562,3	3 046,9	1,9	36,8	59,1	95,0	3 151,8
tulu võlgadelt (intressid)	183,6	268,4	335,7	3,8	6,3	6,5	25,1	82,8
Tulu portfelliinvesteringutelt	766,8	815,0	847,8	15,9	19,2	16,4	4,0	10,6
Tulu muudelt investeringutelt	659,7	718,2	684,7	13,7	16,9	13,3	-4,7	3,8
Tulu sissevool kokku	4 816,2	4 241,0	5 159,5	100,0	100,0	100,0	21,7	7,1

⁵ V.a kindlustus ja pensionifondid.

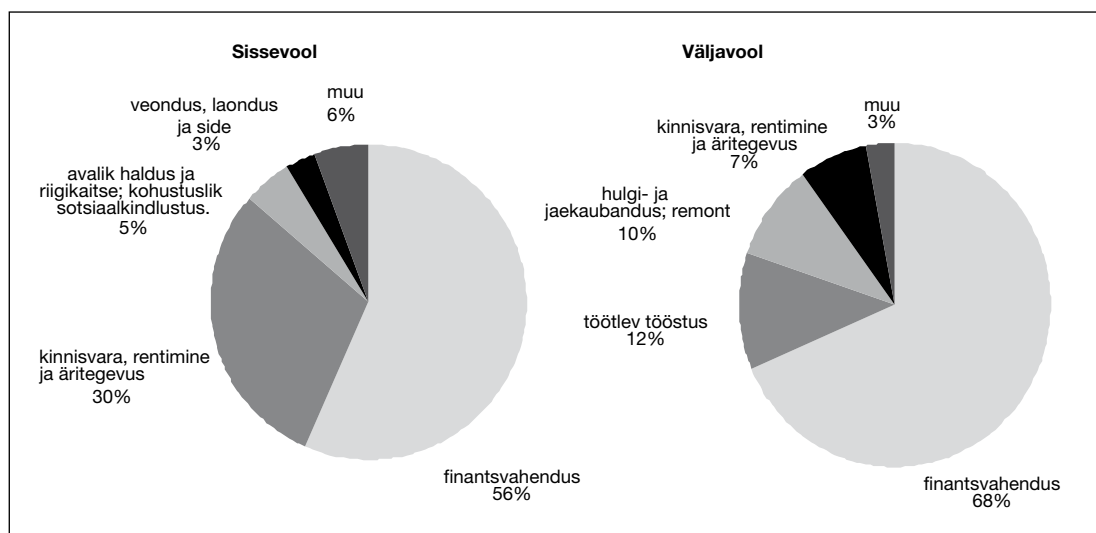
Tabel 21. Tulu riikide ühenduste järgi 2008. aasta III kvartalis

	Sissevool				Väljavool		
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2008 / III kv 2007		Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2008 / III kv 2007
EL-27	4 663,7	90,4	6,1	EL-27	8 007,8	94,5	-8,4
Soome	1 464,1	28,4	33,8	Rootsi	4 840,0	57,1	11,2
Läti	843,1	16,3	-10,9	Soome	1 595,2	18,8	-36,1
Leedu	824,0	16,0	10,1	Taani	451,0	5,3	-8,1
Ühendkuningriik	346,7	6,7	-22,2	Ühendkuningriik	402,1	4,7	-18,2
SRÜ	265,5	5,1	75,7	SRÜ	199,3	2,4	15,9
Venemaa	114,1	2,2	-22,6	Venemaa	151,4	1,8	0,9
Ukraina	109,8	2,1	33287,5	Ukraina	35,7	0,4	71,8
Ülejäänud riigid	230,3	4,5	-14,6	Ülejäänud riigid	265,4	3,1	-48,2
USA	74,0	1,4	-41,2	Norra	95,4	1,1	-46,0
<i>offshore</i> -piirkonnad	23,6	0,5	-55,0	<i>offshore</i> -piirkonnad	102,0	1,2	32,0
Tulu sissevool kokku	5 159,5	100,0	7,1	Tulu väljavool kokku	8 472,5	100,0	-10,1

(vt tabel 21). Mitteresidentide Eestis teenitud tulust moodustas tööjõutulu pisut alla 4%; ülejäänud oli investeerimistulu. Investeerimistulu väljavoolus hõlmas kaks kolmandikku otseinvesteeringutulu ning ligi kolmandiku tulu muudelt investeeringutelt. Kui tulu Eestisse paigutatud otseinvesteeringutelt vähenes aastataguse perioodiga võrreldes enam kui neljandiku võrra, siis tulu muudelt investeeringutelt (antud laenu) suurenes 60%. Nagu residendid, võtsid ka mitteresidendid juba teist kvartalit järjest välja dividende (1,2 mld krooni). Eestis teenisid investeerimistulu põhiliselt Rootsi (59%) ja Soome (18%) investorid, väiksemas mahus Taani, Ühendkuningriigi ja Küprose investorid. Ligi 70% investeerimistulust laekus finantsvahendusest, 12% töötlevast tööstusest ning 10% hulgi- ja jaekaubandusest. Investeerimistulu sisse- ja väljavoolu tegevusalade lõikes kajastab joonis 9.

Tabel 22. Tulu väljavool Eestist

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008	III kv 2008 / III kv 2007
Tööjõutulu	270	305,5	305,8	2,9	3,1	3,6	0,1	13,3
Investeerimistulu	9 157,0	9 471,5	8 166,8	97,1	96,9	96,4	-13,8	-10,8
tulu otseinvesteeringutelt	7 403,2	6 668,0	5 390,9	78,5	68,2	63,6	-19,2	-27,2
tulu aktsia- või osakapitalilt	6 923,8	6 295,4	4 840,0	73,4	64,4	57,1	-23,1	-30,1
reinvesteeritud tulu	6 576,4	4 430,5	3 603,5	69,8	45,3	42,5	-18,7	-45,2
dividendid	347,4	1 864,9	1 236,5	3,7	19,1	14,6	-33,7	255,9
tulu võlgadelt (intressid)	479,3	372,6	550,8	5,1	3,8	6,5	47,8	14,9
tulu portfelliinvesteeringutelt	283,6	620,3	452,1	3,0	6,3	5,3	-27,1	59,4
tulu muudelt investeeringutelt	1 470,2	2 183,2	2 323,8	15,6	22,3	27,4	6,4	58,1
Tulu väljavool kokku	9 427,0	9 777,0	8 472,5	100,0	100,0	100,0	-13,3	-10,1

Joonis 9. Investeermistulu sisse- ja väljavool tegevusalati 2008. aasta III kvartalis

Jooksev- ja kapitaliülekanded⁶

Jooksevülekannete konto ülejääk oli 2008. aasta III kvartalis 0,7 mld krooni, suurenedes aastataguse perioodi võrreldes 8% (vt tabel 23).

Jooksevülekannetena tuli Eestisse 1,7 mld krooni. Valitsemissektorile laekus neist 45%, millest poole moodustasid Euroopa Liidu struktuurifondide eraldised ning ülejäänu käibe-, tulu- ja sotsiaalmaksete laekumised mitteresidentidelt. Muudele sektoritele laekus 1,1 mld krooni, millest 15% olid välisabi ülekanded Euroopa Komisjonist ja 23% välismaal töötajate rahaülekanded. Jooksevülekannete väljavool oli 1,1 mld krooni; sellest 51% lähetas valitsemissektor ja ülejäänu muud sektorid. Valitsemissektori ülekannetest

Tabel 23. Jooksev- ja kapitaliülekanded riikide ühenduste järgi (mln kr)

	Saadud			Makstud			Saldo		
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008
Jooksevülekanded	2 037,7	1 892,6	1 718,9	1 428,4	1 098,9	1 063,0	609,3	793,7	655,9
valitsemissektor	695,8	916,3	646,7	805,6	618,6	544,6	-109,8	297,7	102,1
EL-27	618,4	769,9	474,0	782,5	605,1	531,9	-164,1	164,8	-57,9
SRÜ	17,5	16,0	15,9	1,4	2,1	4,2	16,2	13,9	11,7
ülejäanud riigid	59,9	130,4	156,8	21,7	11,4	8,5	38,2	119,0	148,3
muud sektorid	1 341,9	976,3	1 072,2	622,8	480,4	518,4	719,1	496,0	553,8
EL-27	1 095,7	767,3	771,0	506,4	384,5	388,8	589,3	382,7	382,2
SRÜ	146,8	110,6	180,7	26,9	49,6	50,2	119,9	61,0	130,5
ülejäanud riigid	99,4	98,5	120,4	89,5	46,2	79,4	10,0	52,3	41,1
Kapitaliülekanded	740,9	890,1	550,1	163,8	16,0	21,7	577,1	874,1	528,4
valitsemissektor	537,1	579,3	367,8	0,2	0,2	0,2	536,8	579,1	367,6
muud sektorid	203,8	310,8	182,3	163,6	15,8	21,5	40,3	295,0	160,9

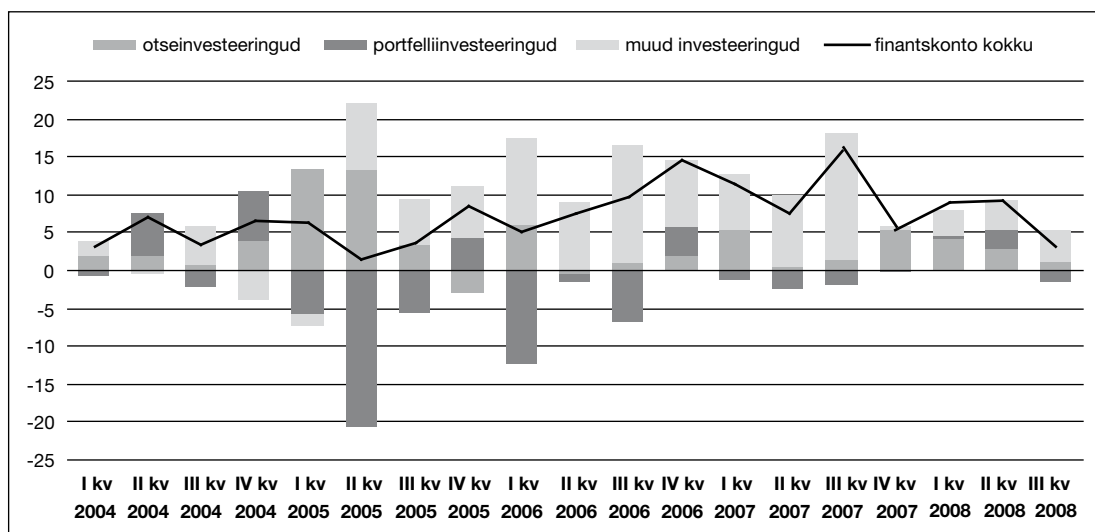
⁶ Kuigi kapitaliülekanded kuuluvad IMF-i meetodika kohaselt kapitali- ja finantskonto koosseisu, on neid käesolevas analüüsis käsitletud koos jooksevülekannetega. Euroopa Liidu struktuurifondidest Eestile osutatud välisabi jaotamine jooksev- ja kapitaliülekanneteks ei ole selgelt eristatav ja tugineb seetõttu Rahandusministeeriumi ja Põllumajandusministeeriumi ning Eesti Panga ekspertide hinnangutele (vastavalt struktuurifondide sihtotstarbele).

87% hõlmas Eesti riigi finantskohustus Euroopa Liidu eelarve ees. Ülejäänud oli peamiselt käibemaksu tagastamine ja vähesel määral ka Eesti osutatud välisabi. Muude sektorite ülekannetest 23% maksti Soome; järgnesid Saksamaa, Ühendkuningriik, Venemaa, Šveits, Läti ja Rootsi.

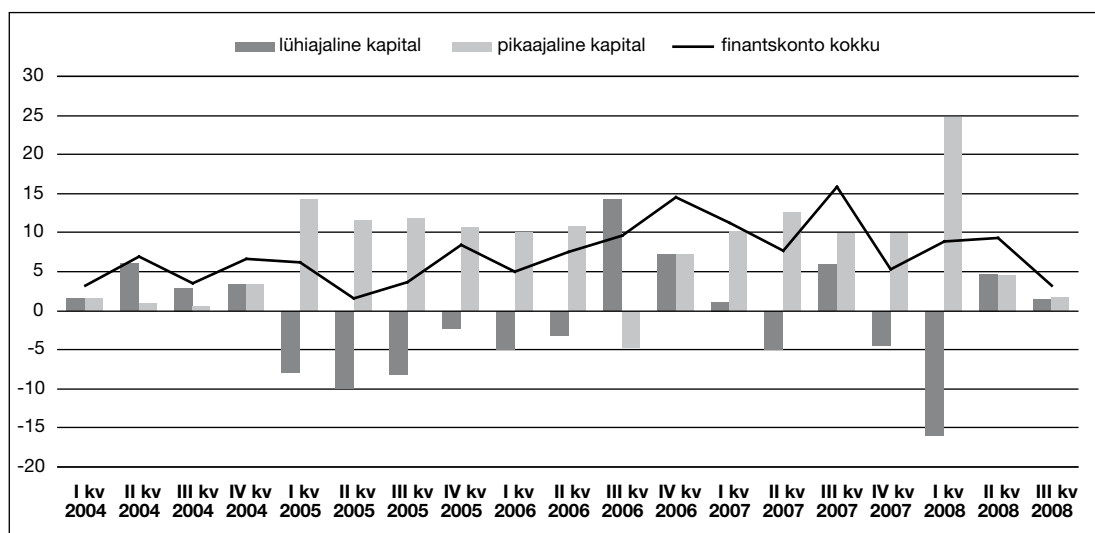
Kapitaliülekannete saldo oli 0,5 mld krooni ulatuses positiivne, vähenedes 2007. aasta III kvartaliga võrreldes 8%. Eestisse tehtud kapitaliülekanded koosnesid põhiliselt Euroopa Liidu toetustest nii valitsemissektorile kui ka muudele sektoritele mitmesuguste infrastruktuuriobjektide rajamiseks.

FINANTSKONTO

Finantskonto ülejääk oli märkimisväärselt tagasihoidlik – 3,2 mld krooni. Kapitali netosissevool toimus otse- ja muude investeeringutena, netoväljavool aga portfelli- ja tuletisinstrumentidena. Finantskonto struktuurist annavad liikide ja tähtaegade järgi ülevaate joonised 10 ja 11.

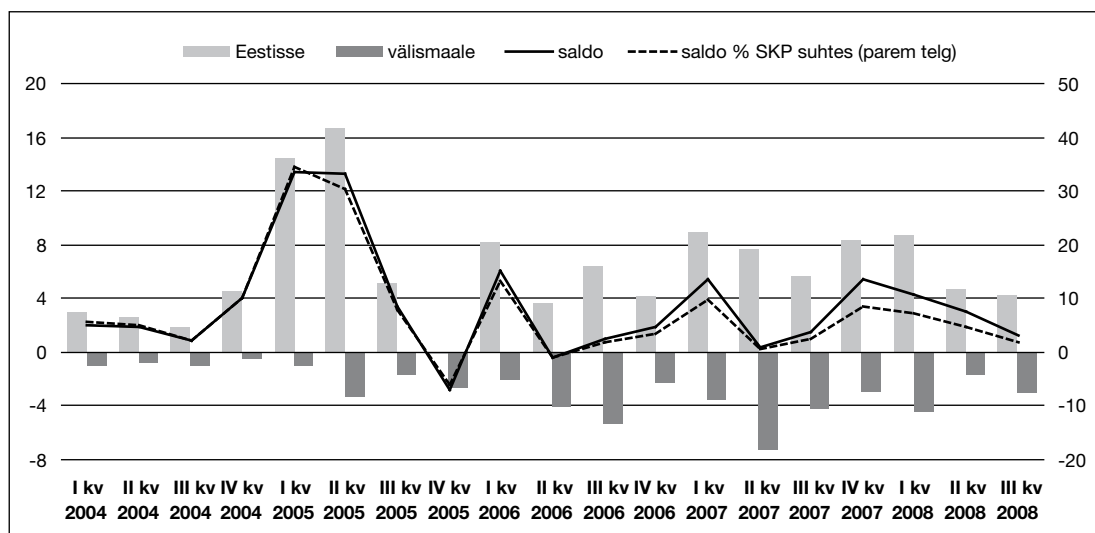
Joonis 10. Muutused välisinvesteeringukapitali voogude struktuuris (mld kr)

Joonis 11. Finantskonto tähtajaline struktuur (mld kr)

Otseinvesteeringud

Otseinvesteeringute saldo kujunes 2008. aasta III kvartalis 1,2 mld krooni ulatuses positiivseks, moodustades vähem kui veerandi finantskonto ülejäägist. Mitteresidendid investeerisid Eestisse 4,3 mld krooni ja Eesti otseinvesteeringud välismaal kasvasid 3 mld krooni võrra (vt joonis 12).

Joonis 12. Otseinvesteeringud (mld kr)

Eestisse tehtud otseinvesteeringute maht jäi ligilähedaselt eelmise kvartali tasemele, kuid vähenes möödunud aasta sama kvartaliga võrreldes neljandiku võrra. Reinvesteeringute tulu osakaal otseinvesteeringute kogusummas oli 84%. Reinvesteeringute tulu üle 75% ehk 2,8 mld krooni reinvesteeringus finantssektor. Rohkem kui veerand miljardit krooni reinvesteeringut Eestis veel kemikaalide ja keemiatoodete tootmise ning hulgi- ja vahenduskaubanduse tegevusaladesse. Muu äritegevuse reinvesteeringute tulu muutis negatiivseks dividendide väljavõtmine. Otseinvesteeringud aktsia- ja osakapitali töid Eestisse 0,2 mld krooni. Enim panustasid investorid hotellidesse ja restoranidesse – kokku 0,4 mld krooni. Jaekaubanduse ettevõtete aktsia- ja osakapitali vähendasid mitteresidendid 0,5 mld krooni võrra. Otseinvesteeringusuhetes olevate ettevõtete grupisestest võlakohustuste maht suurenes II kvartaliga võrreldes 0,8 mld krooni. Grupisestest võlanõuete kasv viis Eestist välja 0,5 mld krooni (vt tabelid 24 ja 25).

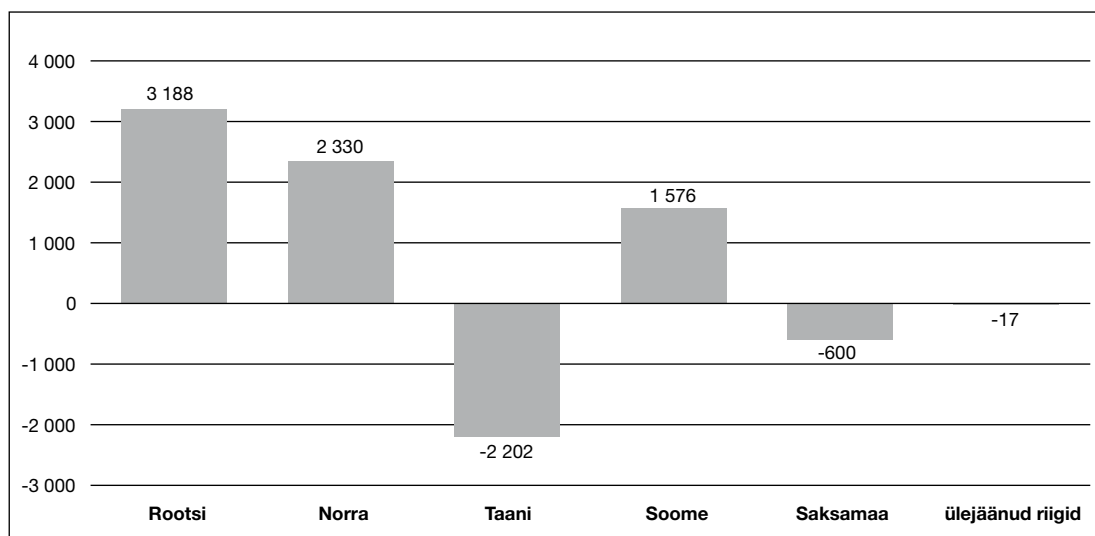
Kolmveerand otseinvesteeringute sissevoolust pärines Rootsist. Mahult teiseks investorrühmaks (2,3 mld krooni) oli Norra, kuid suurem osa sellest summast ning Taani läinud 2,2 mld kroonist oli seotud grupisestest laenu refinantseerimisega. Sama vangerduse tõttu ei ole riikide ühenduste loikes vaadatuna suurim investor mitte tavapäraselt Euroopa Liit, vaid ülejäänud riikide grupp. Peaaegu täielikult väliskontrolli all oleva Eesti pangandussektori tõttu on suurem osa välismaiseid otseinvesteeringuid (viimasel ajal valdavalt reinvesteeringute tulu) suundunud just finantssektorisse. 2008. aasta III kvartal ei ole erand – 56% otseinvesteeringute kogusummas läks finantsvahendusettevõtetele. Järgnesid hotellid ja restoranid (26%) ning muu äritegevus (14%; vt joonised 13 ja 14 ning tabel 26).

Tabel 24. Eestisse tehtud otseinvesteeringute struktuur

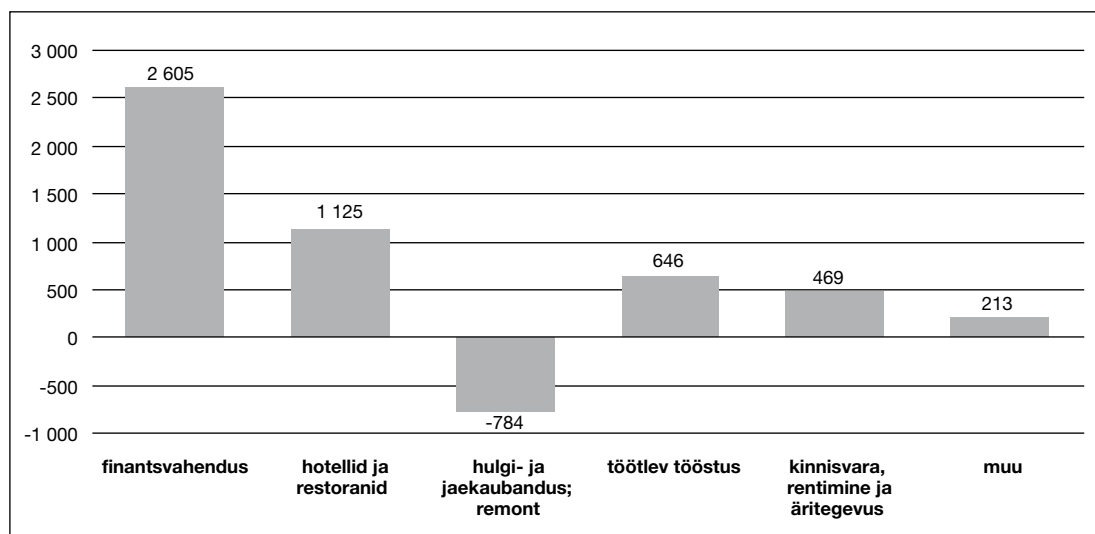
	Aksia- või osakapital		Reinvesteeritud tulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud Eestisse kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähsus (%)	Nõuded		Kohustused		Maht (mln kr)	Osatähsus (%)
					Maht (mln kr)	Osatähsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähsus (%)		
I kv 2004	1 075,1	35,8	1 728,9	57,5	-682,1	-22,7	884,3	29,4	3 006,1	100,0
II kv 2004	1 669,3	62,4	534,7	20,0	-775,4	-29,0	1 245,9	46,6	2 674,5	100,0
III kv 2004	695,7	38,2	2 075,9	113,9	-729,9	-40,0	-219,0	-12,0	1 822,7	100,0
IV kv 2004	1 198,5	26,3	3 642,5	79,9	733,4	16,1	-1 017,0	-22,3	4 557,5	100,0
2004 kokku	4 638,6	38,5	7 982,1	66,2	-1 454,0	-12,1	894,2	7,4	12 060,9	100,0
I kv 2005	12 634,1	87,8	2 442,1	17,0	-875,4	-6,1	194,5	1,4	14 395,3	100,0
II kv 2005	15 099,2	90,7	826,7	5,0	-450,3	-2,7	1 176,6	7,1	16 652,3	100,0
III kv 2005	315,0	6,1	3 368,8	65,8	-679,5	-13,3	2 119,0	41,4	5 123,4	100,0
IV kv 2005	-68,8	45,9	2 248,2	-1 501,3	-8,9	5,9	-2 320,3	1 549,4	-149,8	100,0
2005 kokku	27 979,5	77,7	8 885,8	24,7	-2 014,0	-5,6	1 169,9	3,2	36 021,2	100,0
I kv 2006	1 146,6	14,0	3 663,1	44,6	-430,6	-5,2	3 832,7	46,7	8 211,9	100,0
II kv 2006	291,8	8,1	3 064,9	85,0	-877,5	-24,3	1 127,5	31,3	3 606,7	100,0
III kv 2006	821,7	12,9	4 384,0	68,7	-680,4	-10,7	1 860,4	29,1	6 385,7	100,0
IV kv 2006	-18,7	-0,4	4 535,9	108,1	-2 475,4	-59,0	2 155,3	51,4	4 197,2	100,0
2006 kokku	2 241,5	10,0	15 648,0	69,9	-4 463,9	-19,9	8 975,9	40,1	22 401,5	100,0
I kv 2007	486,5	5,4	5 243,3	58,3	-409,7	-4,6	3 676,5	40,9	8 996,6	100,0
II kv 2007	2 652,0	34,6	3 581,0	46,7	-1 689,2	-22,1	3 116,5	40,7	7 660,3	100,0
III kv 2007	-19,9	-0,3	6 576,4	115,2	-2 117,1	-37,1	1 267,4	22,2	5 706,9	100,0
IV kv 2007	1 128,1	13,5	5 703,5	68,4	-2 172,7	-26,1	3 679,3	44,1	8 338,2	100,0
2007 kokku	4 246,7	13,8	21 104,3	68,7	-6 388,8	-20,8	11 739,8	38,2	30 702,1	100,0
I kv 2008	1 571,0	18,1	5 606,7	64,6	-1 086,6	-12,5	2 592,8	29,9	8 683,8	100,0
II kv 2008	474,1	10,2	4 430,5	95,6	-1 720,5	-37,1	1 452,3	31,3	4 636,5	100,0
III kv 2008	179,0	4,2	3 603,5	84,3	-384,7	-9,0	876,2	20,5	4 274,1	100,0

Tabel 25. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise otseinvesteeringu suhtes (mln kr)

	Nõuded				Kohustused			
	Pikaajalised		Lühiajalised		Pikaajalised		Lühiajalised	
	Andmine	Tagastamine	Andmine	Tagastamine	Saamine	Tagastamine	Saamine	Tagastamine
I kv 2004	120,6	76,7	480,1	148,1	842,8	718,4	575,5	320,6
II kv 2004	189,2	105,7	528,8	220,4	1 160,0	1 004,9	670,3	289,3
III kv 2004	72,8	37,4	342,2	293,3	1 285,2	1 401,2	949,5	723,9
IV kv 2004	110,1	151,3	422,9	200,3	1 313,5	1 757,7	829,2	863,4
2004 kokku	492,7	371,2	1 774,1	862,1	4 601,5	4 882,2	3 024,5	2 197,2
I kv 2005	315,7	162,5	431,5	213,4	1 620,1	2 118,0	1 404,3	914,8
II kv 2005	213,3	115,9	373,2	306,4	1 174,3	1 111,9	1 294,0	1 079,1
III kv 2005	336,1	81,0	688,3	340,1	2 854,9	1 160,5	1 362,4	1 158,7
IV kv 2005	409,1	143,0	797,5	553,5	2 239,7	2 581,7	950,6	1 422,9
2005 kokku	1 274,3	502,5	2 290,6	1 413,4	7 889,0	6 972,1	5 011,4	4 575,5
I kv 2006	410,2	85,1	690,9	674,5	5 445,0	967,8	432,9	906,1
II kv 2006	473,5	93,1	653,4	601,4	2 204,5	1 610,9	714,0	842,1
III kv 2006	317,4	62,4	709,7	458,2	3 346,8	1 482,8	1 159,8	1 021,7
IV kv 2006	919,5	368,7	1 669,8	855,2	2 320,7	2 078,4	1 812,2	623,6
2006 kokku	2 120,5	609,3	3 723,7	2 589,2	13 317,0	6 139,9	4 119,0	3 393,4
I kv 2007	753,1	231,4	1 024,9	1 348,3	6 412,2	2 849,1	1 201,4	925,8
II kv 2007	670,3	279,3	2 737,7	787,3	4 408,2	1 389,8	1 580,9	1 773,8
III kv 2007	1 253,4	470,6	1 614,9	421,3	2 359,5	1 867,8	3 630,0	2 565,0
IV kv 2007	1 107,2	249,8	2 546,1	1 333,2	4 850,9	3 035,4	1 726,3	1 103,9
2007 kokku	3 783,9	1 231,2	7 923,7	3 890,1	18 030,7	9 142,0	8 138,6	6 368,5
I kv 2008	767,3	354,8	1 404,4	1 152,6	3 757,0	2 044,9	1 868,4	1 012,0
II kv 2008	1 738,8	102,5	2 427,6	2 893,7	1 994,6	2 370,3	2 056,6	1 447,7
III kv 2008	664,0	1 222,1	2 412,6	1 312,6	4 121,1	4 633,6	3 037,2	1 686,0

Joonis 13. Eestisse tehtud otseinvesteeringud riigiti 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

Joonis 14. Eestisse tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

Tabel 26. Otseinvesteeringud Eestisse riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	II kv 2008	III kv 2008	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008
EL-27	4 096,5	1 631,5	88,4	38,2	-60,2
SRÜ	-78,5	112,1	-1,7	2,6	-242,9
Ülejäänud riigid	618,4	2 530,4	13,3	59,2	309,2
Kokku	4 636,5	4 274,1	100,0	100,0	-7,8

Otseinvesteeringud välismaale kujunesid II kvartaliga võrreldes peaaegu kaks korda suuremaks, kuid 2007. aasta sama perioodiga võrreldes veerandi võrra väiksemaks. Aktsia- ja osakapitali investeeringud hõlmasid ligi 15% väljavoolust; väljavõtmata omanikutulu oli teist kvartalit järjest dividendide väljavõtmise tõttu negatiivne. Muu otseinvesteeringukapitali nõuded suurenesid ning kohustused vähenesid. Nende muutuste kokkuvõttes läks Eestist välja 3,2 mld krooni kapitali. Olulise osa sellest moodustasid kaubanduskrediidi nõuded ja kohustused. Tütar- ja sidusettevõtete laenukohustused suurenesid eelmise kvartaliga võrreldes 0,4 mld krooni, millest suurema osa hõlmasid pikaajalised võlgnevused. Eesti investorite laenukohustused välismaiste tütar- ja sidusettevõtete ees vähenesid 0,3 mld krooni võrra. Suurimad summad laekusid otseinvesteeringutelt finantsvahendustevõtetele (vt tabelid 27 ja 28).

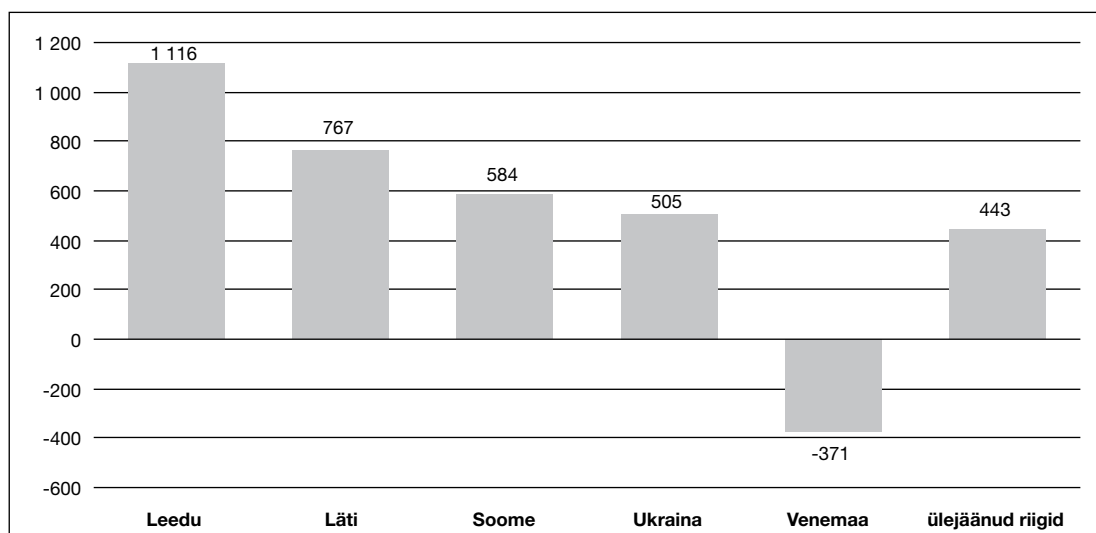
Kolmandas kvartalis suurenesid otseinvesteeringud Leetu, Läti ja Soome (vastavalt 1,1 mld, 0,8 mld ja 0,6 mld krooni võrra). Otseinvesteeringud Venemaale vähenesid 0,4 mld krooni võrra, mis on 12% otseinvesteeringute netosummast. Suurimad investeeringud tegid finantsvahenduse (55%), muu äritegevuse (40%) ning hulgi- ja vahenduskaubanduse (12%) valdkondade investorid. Veetranspordiettevõtete otseinvesteeringud välismaal vähenesid 0,3 mld krooni võrra. Suurim osa väljavoolust (94%) jäi Euroopa Liitu (vt joonised 15 ja 16 ning tabel 29).

Tabel 27. Välismaale tehtud otseinvesteeringute struktuur

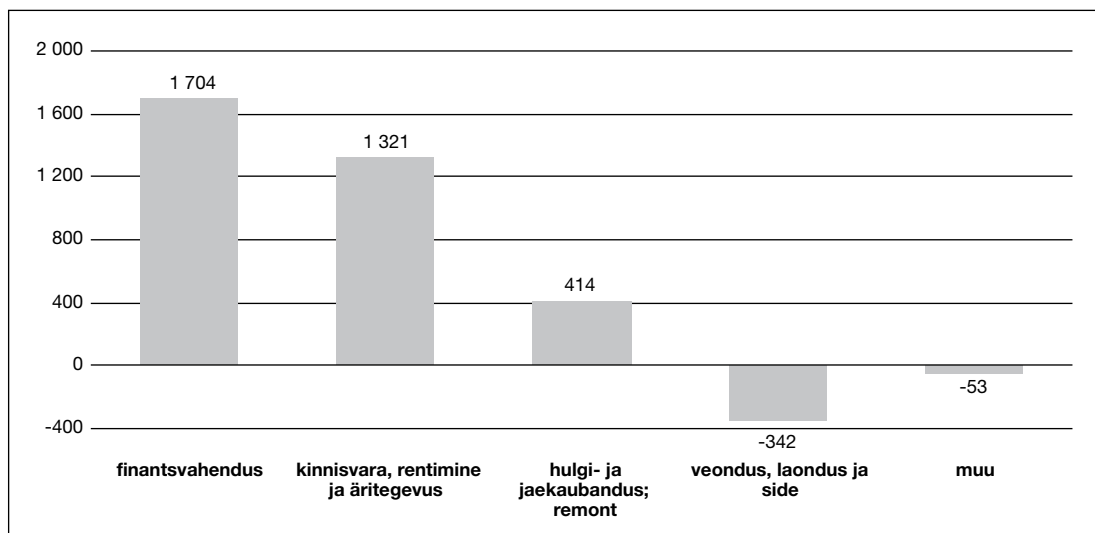
	Aktsia- või osakapital		Reinvesteeringut tulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud välismaale kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Nõuded		Kohustused		Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)
					Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)		
I kv 2004	-102,8	10,2	-67,0	6,6	-804,0	79,8	-34,1	3,4	-1 007,9	100,0
II kv 2004	-1 458,4	174,8	526,5	-63,1	112,6	-13,5	-15,3	1,8	-834,5	100,0
III kv 2004	-508,9	51,5	-927,3	93,8	92,3	-9,3	354,9	-35,9	-988,9	100,0
IV kv 2004	-105,2	18,9	-451,9	81,1	165,0	-29,6	-165,2	29,6	-557,3	100,0
2004 kokku	-2 175,2	64,2	-919,6	27,1	-434,2	12,8	140,3	-4,1	-3 388,6	100,0
I kv 2005	-423,5	41,2	-361,8	35,2	-206,0	20,0	-37,2	3,6	-1 028,5	100,0
II kv 2005	-2 570,5	77,5	-408,8	12,3	-457,8	13,8	118,9	-3,6	-3 318,2	100,0
III kv 2005	-441,4	26,4	-1 306,7	78,2	-88,7	5,3	165,6	-9,9	-1 671,2	100,0
IV kv 2005	-1 719,9	64,1	-617,3	23,0	-389,1	14,5	44,7	-1,7	-2 681,5	100,0
2005 kokku	-5 155,3	59,3	-2 694,6	31,0	-1 141,6	13,1	292,0	-3,4	-8 699,5	100,0
I kv 2006	-366,6	17,6	-891,7	42,7	-855,7	41,0	27,6	-1,3	-2 086,5	100,0
II kv 2006	-2 071,9	51,2	-1 149,6	28,4	-1 059,4	26,2	238,1	-5,9	-4 042,9	100,0
III kv 2006	-2 897,8	54,0	-1 441,2	26,8	-1 404,2	26,1	373,0	-6,9	-5 370,2	100,0
IV kv 2006	-558,7	24,0	-1 362,4	58,6	-524,9	22,6	121,6	-5,2	-2 324,5	100,0
2006 kokku	-5 895,1	42,6	-4 845,1	35,0	-3 844,3	27,8	760,3	-5,5	-13 824,1	100,0
I kv 2007	-1 277,4	35,3	-1 133,1	31,3	-1 368,9	37,8	159,7	-4,4	-3 619,8	100,0
II kv 2007	-6 747,7	93,0	1 402,1	-19,3	-1 667,9	23,0	-238,4	3,3	-7 251,9	100,0
III kv 2007	-930,9	22,2	-2 010,9	48,0	-2 456,3	58,6	1 206,7	-28,8	-4 191,4	100,0
IV kv 2007	-1 378,3	46,4	-1 510,2	50,8	-433,7	14,6	352,2	-11,9	-2 970,0	100,0
2007 kokku	-10 334,3	57,3	-3 252,2	18,0	-5 926,8	32,9	1 480,3	-8,2	-18 033,0	100,0
I kv 2008	-838,2	18,8	-1 340,4	30,1	-2 679,9	60,1	401,3	-9,0	-4 457,1	100,0
II kv 2008	-735,8	45,4	52,2	-3,2	42,1	-2,6	-979,4	60,4	-1 621,0	100,0
III kv 2008	-472,2	15,5	664,7	-21,8	-2 758,5	90,6	-477,7	15,7	-3 043,7	100,0

Tabel 28. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise tütar-/sidusettevõtja suhtes (mln kr)

	Nõuded				Kohustused			
	Pikaajalised		Lühiajalised		Pikaajalised		Lühiajalised	
	Andmine	Tagastamine	Andmine	Tagastamine	Saamine	Tagastamine	Saamine	Tagastamine
I kv 2004	171,2	180,1	86,2	59,9	0,3	3,3	7,3	12,2
II kv 2004	212,9	575,3	444,8	37,8	7,8	25,2	15,8	17,5
III kv 2004	134,5	193,2	122,1	91,0	3,5	0,9	1,6	6,3
IV kv 2004	416,3	283,9	299,2	180,2	6,3	31,9	3,2	1,2
2004 kokku	934,8	1 232,5	952,4	368,9	17,9	61,2	27,9	37,1
I kv 2005	239,7	303,9	220,2	82,3	30,5	4,7	1,4	0,9
II kv 2005	378,6	195,8	649,7	312,3	29,7	2,5	2,2	7,9
III kv 2005	582,3	659,5	516,6	387,0	44,3	13,2	58,9	0,5
IV kv 2005	941,2	329,5	324,0	325,8	5,2	40,4	42,4	15,6
2005 kokku	2 141,8	1 488,6	1 710,6	1 107,4	109,6	60,7	104,9	25,0
I kv 2006	767,9	500,6	329,0	482,7	78,8	20,4	2,1	0,4
II kv 2006	864,1	269,5	340,9	523,4	0,6	51,4	2,9	0,4
III kv 2006	2 432,4	527,6	294,5	267,1	20,3	20,5	9,4	4,0
IV kv 2006	1 331,5	1 074,8	598,9	352,9	18,9	20,3	132,6	15,7
2006 kokku	5 395,8	2 372,4	1 563,4	1 626,1	118,6	112,7	147,0	20,5
I kv 2007	1 052,9	146,9	267,6	287,0	13,9	24,5	59,6	30,0
II kv 2007	1 464,5	954,2	605,8	235,3	2,8	56,6	163,5	8,6
III kv 2007	3 092,8	304,9	566,7	531,7	11,5	19,3	1 048,0	30,9
IV kv 2007	838,2	631,4	619,3	364,0	72,2	14,1	399,3	39,9
2007 kokku	6 448,4	2 037,4	2 059,3	1 418,0	100,4	114,6	1 670,4	109,3
I kv 2008	2 643,0	790,4	486,4	446,8	141,2	49,5	205,4	308,5
II kv 2008	868,5	1 788,2	558,7	284,0	28,4	76,8	54,7	409,4
III kv 2008	1 023,3	610,1	524,0	490,4	25,0	32,9	119,3	417,2

Joonis 15. Välismaale tehtud otseinvesteeringud riigiti 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

Joonis 16. Välismaale tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

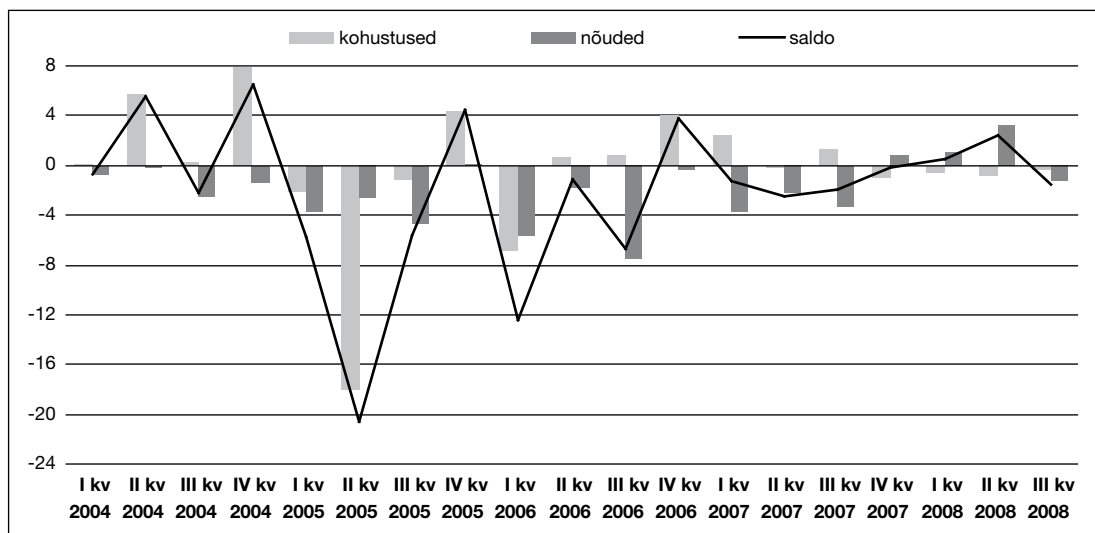
Tabel 29. Otseinvesteeringud välismaale riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	II kv 2008	III kv 2008	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2008 / II kv 2008
EL-27	-2 728,3	-2 857,4	168,3	93,9	4,7
SRÜ	1 299,8	-169,8	-80,2	5,6	-113,1
Ülejäänud riigid	-192,4	-16,4	11,9	0,5	-91,5
Kokku	-1 621,0	-3 043,7	100,0	100,0	87,8

Portfelliinvesteeringud

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 2008. aasta III kvartalis 1,6 mld krooni. See tulenes peamiselt valitsemissektori suurenenud investeeringutest omandi- ja võlaväärtpaberitesse ning muu sektori ettevõtete omandiväärtpaberitega seotud kohustuste vähenemisest. Investeeringuid võlaväärtpaberitesse suurendasid ka muu sektori ettevõtted (vt joonis 17 ja tabel 30).

Portfelliinvesteeringute kohustused vähenesid 2008. aasta III kvartalis 360 mln krooni võrra (vt tabel 31). Peamiselt vähenesid omandiväärtpaberite kohustused – ühtekokku 472 mln krooni võrra. Omandiväärtpaberite kohustuste vähenemine oli täies ulatuses seotud muu sektori ettevõtetega. Võlaväärtpaberitega seotud kohustused suurenesid 112 mln krooni võrra. Rahaturuinstrumentidega seotud kohustused moodustasid sellest 15 mln krooni ning võlakirjadega seotud kohustused 97 mln krooni. Võlakirjadega seotud kohustusi suurendas eelkõige valitsemissektor (135 mln krooni võrra), samal ajal kui krediidiasutuste võlakirjadega seotud kohustused vähenesid 90 mln krooni võrra. Riigiti vähenesid portfelliinvesteeringute kohustused enim Hollandi, Küprose, Ühendkuningriigi, Ameerika Ühendriikide ja Taani suhtes (vt joonis 18 ja tabel 32).

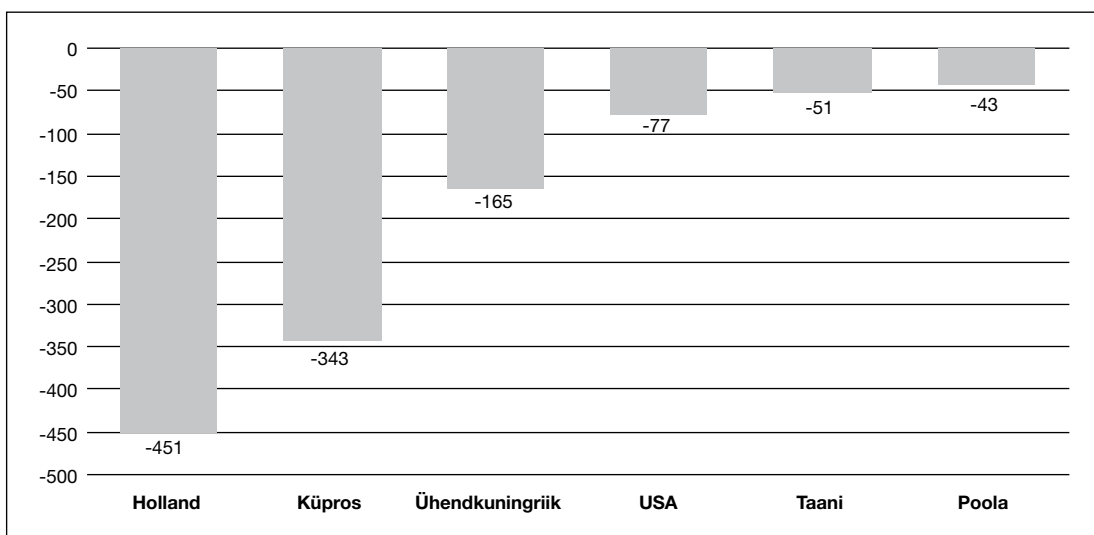
Joonis 17. Portfelliinvesteeringud (mld kr)

Tabel 30. Portfelliinvesteeringud väärtpaperi liigi ja majandussektori järgi (mln kr)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008
Omandiväärtpaberid	-2 439,0	944,4	-145,7	811,6	-236,7	-471,7	-1 627,4	707,7	-617,4
keskpank									
valitsemissektor	-172,6	220,0	-287,2				-172,6	220,0	-287,2
krediitiasutused	82,5	40,3	-1,2		-18,4	0,0	82,5	21,9	-1,2
muudsektorid	-2 349,1	684,2	142,6	811,6	-218,3	-471,7	-1 537,5	465,9	-329,1
Võlaväärtpaberid	-918,6	2 341,1	-1 056,3	566,7	-624,1	112,0	-351,9	1 717,0	-944,3
keskpank									
valitsemissektor	-3 254,5	1 895,8	-896,7	165,9	-47,4	135,0	-3 088,6	1 848,4	-761,7
krediitiasutused	1 813,9	1 252,5	35,9	11,4	-219,7	-86,5	1 825,3	1 032,8	-50,6
muudsektorid	522,0	-807,3	-195,5	389,6	-357,0	63,3	911,6	-1 164,3	-132,2
Kokku	-3 357,7	3 285,5	-1 202,0	1 378,3	-860,8	-359,8	-1 979,4	2 424,7	-1 561,8

Tabel 31. Portfelliinvesteeringute kohustuste struktuur

	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)
I kv 2004	147,3	169,9	-60,5	-69,8	86,7	100,0
II kv 2004	459,6	8,0	5 293,4	92,0	5 753,1	100,0
III kv 2004	706,9	340,0	-499,0	-240,0	207,9	100,0
IV kv 2004	891,4	11,4	6 939,1	88,6	7 830,4	100,0
2004 kokku	2 205,2	15,9	11 673,0	84,1	13 878,1	100,0
I kv 2005	-9 946,1	467,3	7 817,8	-367,3	-2 128,4	100,0
II kv 2005	-9 640,0	53,5	-8 371,2	46,5	-18 011,2	100,0
III kv 2005	483,6	-45,2	-1 552,4	145,2	-1 068,8	100,0
IV kv 2005	2 750,3	63,4	1 588,1	36,6	4 338,4	100,0
2005 kokku	-16 352,2	96,9	-517,7	3,1	-16 870,0	100,0
I kv 2006	-498,4	7,3	-6 355,5	92,7	-6 854,0	100,0
II kv 2006	499,6	79,7	127,2	20,3	626,7	100,0
III kv 2006	839,2	100,0	-0,3	0,0	839,0	100,0
IV kv 2006	2 890,0	70,2	1 227,0	29,8	4 117,0	100,0
2006 kokku	3 730,4	-293,4	-5 001,6	393,4	-1 271,3	100,0
I kv 2007	3 162,6	128,9	-708,6	-28,9	2 454,0	100,0
II kv 2007	909,2	-554,1	-1 073,3	654,1	-164,1	100,0
III kv 2007	811,6	58,9	566,7	41,1	1 378,3	100,0
IV kv 2007	-1 667,7	176,6	723,3	-76,6	-944,4	100,0
2007 kokku	3 215,7	118,1	-491,9	-18,1	2 723,8	100,0
I kv 2008	-1 010,5	190,0	478,7	-90,0	-531,9	100,0
II kv 2008	-236,7	27,5	-624,1	72,5	-860,8	100,0
III kv 2008	-471,7	131,1	112,0	-31,1	-359,8	100,0

Joonis 18. Portfelliinvesteeringute kohustuste kahanemine riigiti 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

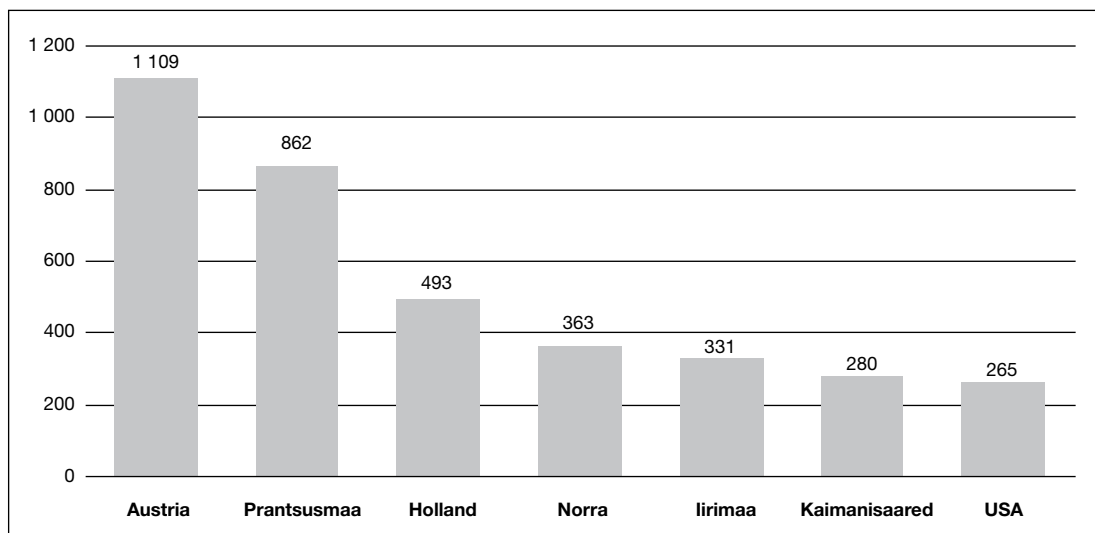
Tabel 32. Portfelliinvesteeringute struktuur riikide ühenduste järgi 2008. aasta III kvartalis

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
EL-27	-861,3	-221,2	71,7	61,5
SRÜ	271,0	-16,9	-22,5	4,7
Ülejäänud riigid	-611,7	-121,7	50,9	33,8
Kokku	-1 202,0	-359,8	100,0	100,0

Portfelliinvesteeringute nõuded suurenesid vaadeldaval perioodil 1,2 mld krooni võrra. Investeeringud võlaväärtpaberitesse moodustasid sellest 1,1 mld krooni ja investeeringud omandiväärtpaberitesse 146 mln krooni (vt tabel 33). Nõuete suurenemine tulenes peamiselt valitsemissektori investeeringutest võlakirjadesse ja omandiväärtpaberitesse (kasv vastavalt 934 ja 287 mln krooni). Investeeringufondid investeerisid välismaistesse võlakirjadesse 129 mln krooni ja välismaistesse omandiväärtpaberitesse 595 mln krooni. Investeeringuid omandiväärtpaberitesse vähendasid aga 400 mln krooni võrra kodumajapidamised. Riikide lõikes kasvasid enim residentide portfelliinvesteeringud Austriasse, Prantsusmaale, Hollandisse, Norrassa ja Iirimaa (vt joonis 19).

Tabel 33. Portfelliinvesteeringute nõuete struktuur

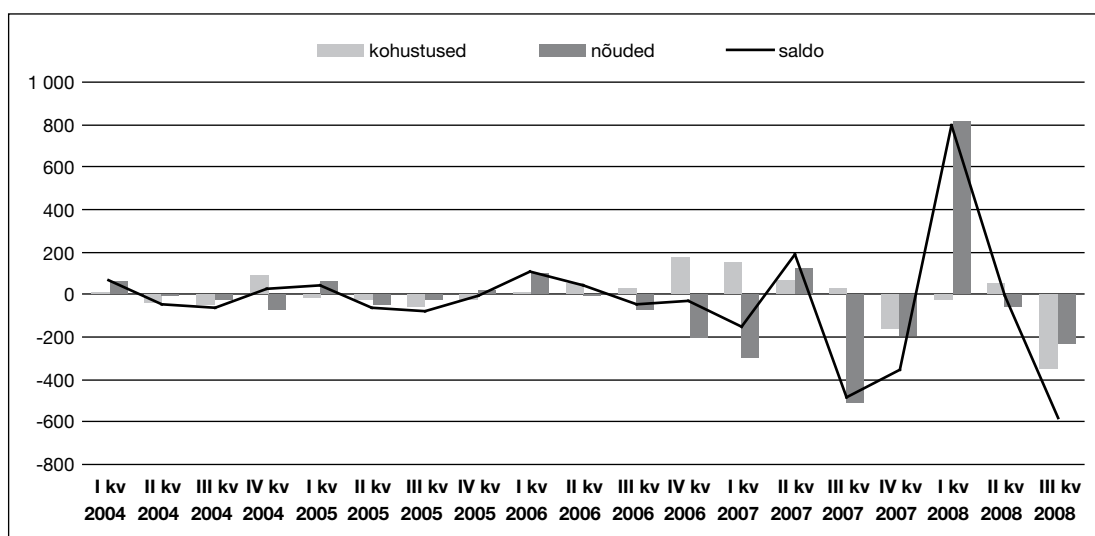
	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)
I kv 2004	-441,6	57,5	-326,2	42,5	-767,7	100,0
II kv 2004	-565,5	307,8	381,7	-207,8	-183,7	100,0
III kv 2004	-544,6	22,3	-1 898,4	77,7	-2 443,1	100,0
IV kv 2004	-1 341,8	97,1	-39,4	2,9	-1 381,2	100,0
2004 kokku	-2 893,5	60,6	-1 882,3	39,4	-4 775,7	100,0
I kv 2005	-1 373,5	37,2	-2 319,0	62,8	-3 692,5	100,0
II kv 2005	-1 243,1	48,3	-1 332,6	51,7	-2 575,7	100,0
III kv 2005	-1 467,8	31,8	-3 141,6	68,2	-4 609,4	100,0
IV kv 2005	-764,5	-1 289,2	823,8	1 389,2	59,3	100,0
2005 kokku	-4 848,9	44,8	-5 969,4	55,2	-10 818,3	100,0
I kv 2006	-1 231,6	22,0	-4 375,5	78,0	-5 607,1	100,0
II kv 2006	-1 057,9	60,9	-679,6	39,1	-1 737,5	100,0
III kv 2006	-670,7	8,9	-6 905,6	91,1	-7 576,2	100,0
IV kv 2006	-1 607,6	565,3	1 323,2	-465,3	-284,4	100,0
2006 kokku	-4 567,8	30,0	-10 637,5	70,0	-15 205,2	100,0
I kv 2007	-2 197,1	59,9	-1 469,6	40,1	-3 666,8	100,0
II kv 2007	-2 831,2	124,1	550,6	-24,1	-2 280,5	100,0
III kv 2007	-2 439,0	72,6	-918,6	27,4	-3 357,7	100,0
IV kv 2007	-129,9	-15,8	950,9	115,8	821,0	100,0
2007 kokku	-7 597,2	89,5	-886,7	10,5	-8 484,0	100,0
I kv 2008	1 323,2	131,6	-318,0	-31,6	1 005,2	100,0
II kv 2008	944,4	28,7	2 341,1	71,3	3 285,5	100,0
III kv 2008	-145,7	12,1	-1 056,3	87,9	-1 202,0	100,0

Joonis 19. Portfelliinvesteeringute nõuete kasv riigiti 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentide netoväljavool oli 0,6 mld krooni (vt joonis 20). Peamiselt krediidiasutuste poolt tuletisinstrumentidesse tehtud investeeringud suurenesid kokku 233 mln krooni võrra. Riigiti kasvasid enim nõuded Rootsi, Taani, Läti ja Saksamaa suhtes. Tuletisinstrumentidega seotud kohustused vähenesid 346 mln krooni võrra, sealhulgas krediidiasutuste kohustused 224 mln ning muu sektori ettevõtete kohustused 117 mln krooni võrra. Riigiti vähenesid tuletisinstrumentidega seotud kohustused enim Rootsi, Norra, Taani ja Leedu suhtes.

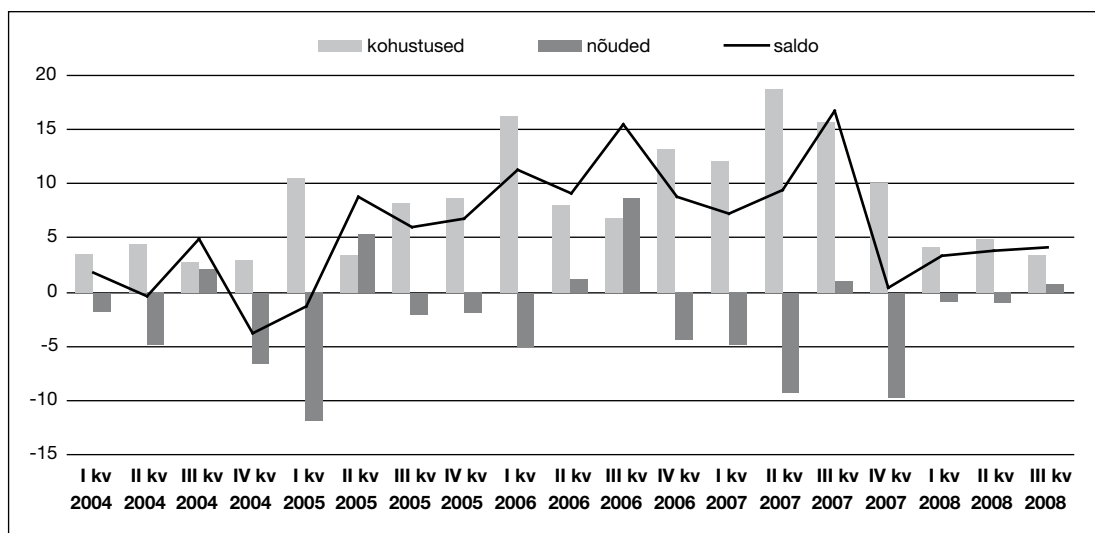

Joonis 20. Tuletisinstrumentid (mln kr)

Muud investeeringud

Muude investeeringute netosissevool ulatus III kvartalis 4,1 mld kroonini. See tulenes peamiselt muu sektori ettevõtete krediidiiga seotud kohustuste kasvust (vt joonis 21 ja tabel 34).

Muude investeeringute kohustused kasvasid kokku 3,4 mld krooni võrra (vt tabelid 35 ja 38). Kohustuste struktuuris suurenes 2,2 mld krooni võrra laenudena saadud kapital, millele järgnesid kaubanduskrediidi ja muu kapitaliga seotud kohustused (vastavalt 781 ja 725 mln krooni). Hoiustega seotud kohustused (sisaldavad peale hoiuste ka pankadevahelisi laene) vähenesid 313 mln krooni võrra⁷.

Joonis 21. Muud investeeringud (mld kr)

Tabel 34. Muud investeeringud tähtaja järgi (mln kr)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008
Pikaajaline kapital	-250,2	-356,7	-341,6	8 588,6	1 854,2	833,7	8 338,4	1 497,5	492,1
keskpank									
valitsemissektor			-64,3	-201,8	-174,5	-53,7	-201,8	-174,5	-118,0
krediitiasutused	-195,2	81,5	-137,9	8 070,1	-1,8	-23,0	7 874,9	79,7	-160,9
muud sektorid	-55,0	-438,2	-139,4	720,3	2 030,5	910,4	665,3	1 592,3	771,0
Lühiajaline kapital	1 314,7	-653,8	1 068,6	7 107,5	3 009,0	2 562,1	8 422,2	2 355,2	3 630,7
keskpank				739,3	-922,4	159,7	739,3	-922,4	159,7
valitsemissektor	-7,7	-114,4	-71,0		104,4	-203,4	-7,7	-10,0	-274,4
krediitiasutused	3 224,3	983,2	-395,0	6 627,1	3 332,7	612,4	9 851,4	4 315,9	217,4
muud sektorid	-1 901,9	-1 522,6	1 534,6	-258,9	494,3	1 993,4	-2 160,8	-1 028,3	3 528,0
Kokku	1 064,4	-1 010,4	726,8	15 696,2	4 863,2	3 395,9	16 760,6	3 852,8	4 122,7

⁷ Koos 2008. aasta II kvartali korrigeerimisega näidatakse muudes investeeringutes pankadevahelisi laene sularaha ja hoiuste kirjel (vt ka „Metoodikamuutused 2008. aasta III kvartali maksebilansistatistika koostamisel“ lk 4). Euroalariikidele Euroopa Keskpanga poolt kehtestatud suunise ning euroalaväliste riikide suhtes kehtiva soovitusel järgi tuleb laenude korral vahet teha laenusaaaja olemusel. Nimelt kui pankade ja mittepankade vahelised laenud muudes investeeringutes kajastuvad edasi laenude all, siis pankadevahelised laenud liigitatakse hoiuste alla. Investeeringu positsiooni muude investeeringute sularaha ja hoiustega seotud kohustustest moodustavad pikaajalise tähtajaga kohustused 50,8% ning nõuetest 6,5%.

Tabel 35. Muude investeeringute kohustuste struktuur

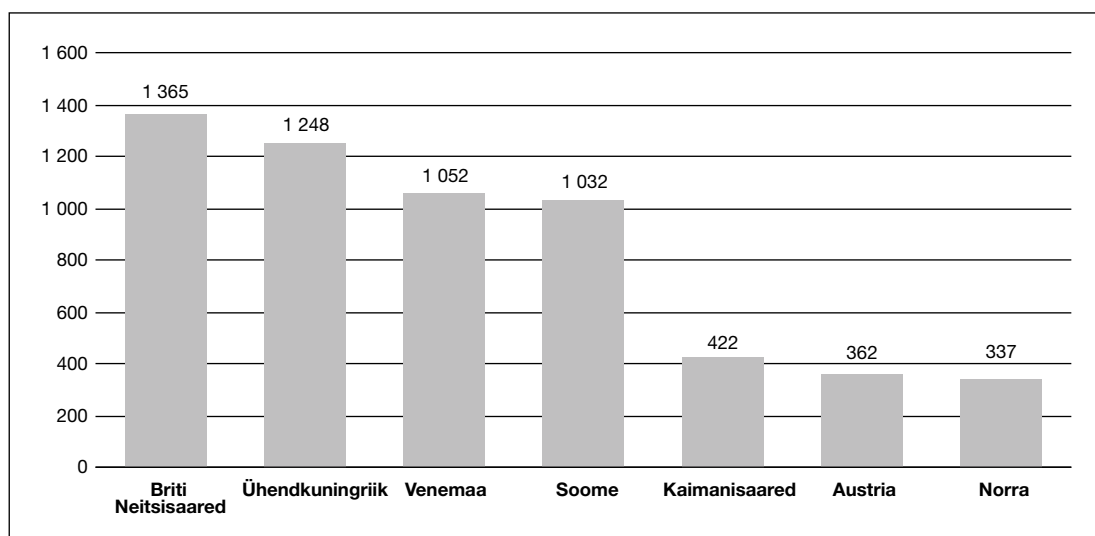
	Kaubanduskrediit		Laenud		Hoiused		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)
I kv 2004	-41,7	-1,2	1 652,4	46,4	1 833,4	51,5	116,2	3,3	3 560,3	100,0
II kv 2004	1 108,1	24,6	32,5	0,7	3 418,3	75,7	-45,6	-1,0	4 513,3	100,0
III kv 2004	-159,1	-5,7	1 316,7	47,1	1 305,0	46,6	335,1	12,0	2 797,8	100,0
IV kv 2004	-282,1	-9,9	1 563,0	55,0	2 248,0	79,0	-685,1	-24,1	2 843,8	100,0
2004 kokku	625,2	4,6	4 564,6	33,3	8 804,7	64,2	-279,4	-2,0	13 715,2	100,0
I kv 2005	617,1	5,8	5 172,6	49,0	1 326,0	12,6	3 444,7	32,6	10 560,4	100,0
II kv 2005	1 103,9	32,2	1 515,1	44,1	2 694,0	78,5	-1 881,0	-54,8	3 432,0	100,0
III kv 2005	753,0	9,3	13 601,0	167,6	-5 790,8	-71,4	-448,3	-5,5	8 114,9	100,0
III kv 2005	-840,6	-9,7	4 385,2	50,4	4 724,1	54,3	424,7	4,9	8 693,5	100,0
2005 kokku	1 633,4	5,3	24 673,9	80,1	2 953,3	9,6	1 540,1	5,0	30 800,8	100,0
I kv 2006	-416,2	-2,6	9 328,6	57,2	5 605,6	34,4	1 798,4	11,0	16 316,3	100,0
II kv 2006	1 366,4	17,2	2 131,6	26,8	5 183,6	65,1	-718,1	-9,0	7 963,5	100,0
III kv 2006	1 731,9	25,3	383,9	5,6	5 022,7	73,3	-283,1	-4,1	6 855,4	100,0
III kv 2006	503,4	3,8	7 387,1	55,9	5 269,2	39,8	66,5	0,5	13 226,3	100,0
2006 kokku	3 185,5	7,2	19 231,2	43,4	21 081,1	47,5	863,7	1,9	44 361,5	100,0
I kv 2007	-813,1	-6,7	7 996,3	65,9	4 355,5	35,9	589,0	4,9	12 127,7	100,0
II kv 2007	1 803,7	9,7	15 173,2	81,2	1 359,4	7,3	350,6	1,9	18 686,8	100,0
III kv 2007	-1 026,8	-6,5	9 901,7	63,1	7 805,5	49,7	-984,1	-6,3	15 696,2	100,0
III kv 2007	-247,8	-2,4	4 816,0	47,6	5 355,1	52,9	193,0	1,9	10 116,3	100,0
2007 kokku	-284,0	-0,5	37 887,2	66,9	18 875,5	33,3	148,5	0,3	56 627,0	100,0
I kv 2008	596,5	14,2	22 301,0	531,0	-18 686,3	-444,9	-11,1	-0,3	4 200,1	100,0
II kv 2008	1 237,9	25,5	212,5	4,4	3 432,9	70,6	-20,2	-0,4	4 863,2	100,0
III kv 2008	780,5	23,0	2 203,6	64,9	-313,1	-9,2	724,8	21,3	3 395,9	100,0

Kui lühiajalise kapitali kohustused kasvasid põhiliselt kaubanduskrediidiga seotud kohustuste võrra, siis pikaajalise kapitali kohustused olid seotud muu sektori ettevõtete laenukohustuste kasvuga. Lühiajalise kapitalina kajastatavad krediidasutuste muud kohustused suurenesid ühtekokku 612 mln krooni võrra. Pikaajalise kapitaliga seotud kohustuste kasv oli tingitud ettevõtete laenukohustuste kasvust. Riigiti suurenesid muude investeeringute kohustused enim Briti Neitsisaarte, Ühendkuningriigid, Venemaa, Soome ja Kaimanisaarte ees (vt tabel 36 ja joonis 22).

Muude investeeringute nõuded vähenesid 2008. aasta III kvartalis 727 mln krooni võrra. Selle põhjustas krediidasutuste ja muude finantsvahendajate laenuõuete vähenemine ligi 4 mld krooni võrra (vt tabel 37). Nõuded hoiuste suhtes kasvasid 2,5 mld ning kaubanduskrediidiga seotud nõuded 958 mln krooni võrra. Riikide lõikes vähenesid investeeringute nõuded enim Venemaa suhtes, millele järgnesid Rootsi, Taani, Belgia ja Norra (vt joonis 23). Laenukapitali nõuete ja kohustuste muutusest annab täpsema ülevaate tabel 38.

Tabel 36. Muude investeeringute struktuur riikide ühenduste järgi 2008. aasta III kvartalis

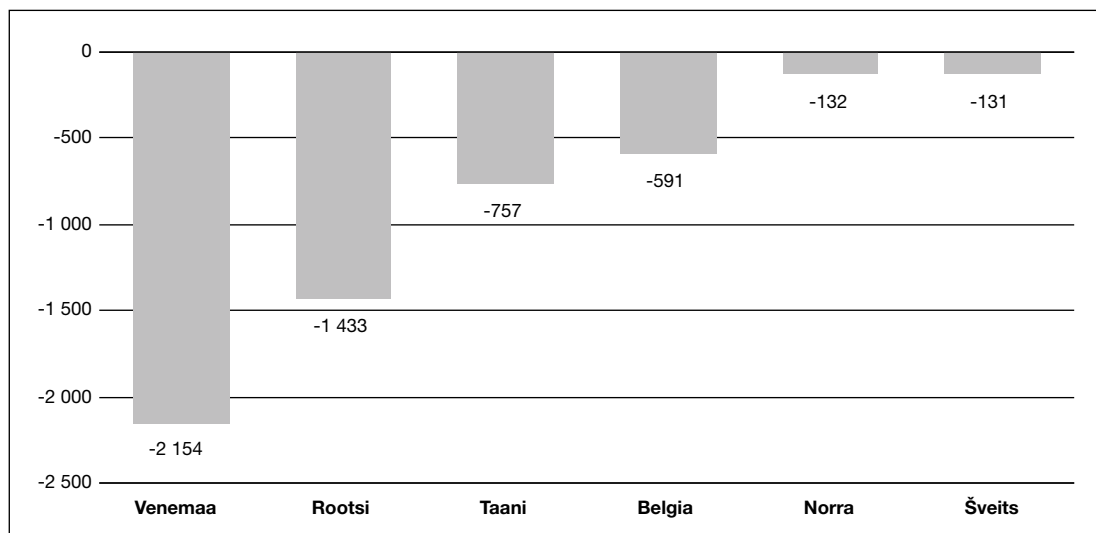
	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
EL-27	-532,0	-975,5	-73,2	-28,7
SRÜ	1 993,8	1 123,8	274,3	33,1
Ülejäänud riigid	-735,0	3 247,6	-101,1	95,6
Kokku	726,8	3 395,9	100,0	100,0

Joonis 22. Muude investeeringute kohustuste kasv riigiti 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

Tabel 37. Muude investeeringute nõuete struktuur

	Kaubanduskrediit		Laenuid		Hoised		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)
I kv 2004	-161,9	9,2	-1 010,0	57,3	-374,9	21,3	-217,0	12,3	-1 763,9	100,0
II kv 2004	-571,9	11,6	-2 436,1	49,5	-490,6	10,0	-1 419,8	28,9	-4 918,3	100,0
III kv 2004	-91,7	-4,2	-1 300,1	-60,1	2 533,9	117,1	1 020,9	47,2	2 163,0	100,0
IV kv 2004	-206,5	3,1	-3 709,4	55,8	-3 213,5	48,3	479,7	-7,2	-6 649,6	100,0
2004 kokku	-1 032,0	9,2	-8 455,6	75,7	-1 545,1	13,8	-136,2	1,2	-11 168,8	100,0
I kv 2005	-832,8	7,0	-2 862,2	24,0	-3 745,7	31,4	-4 474,2	37,6	-11 914,9	100,0
II kv 2005	-757,4	-14,0	-3 418,4	-63,1	5 582,9	103,0	4 013,0	74,0	5 420,1	100,0
III kv 2005	-1 488,3	70,8	1 405,9	-66,9	-2 145,3	102,0	125,2	-6,0	-2 102,5	100,0
IV kv 2005	1 121,4	-60,4	9 023,1	-485,9	-12 024,2	647,5	22,7	-1,2	-1 857,0	100,0
2005 kokku	-1 957,1	18,7	4 148,4	-39,7	-12 332,3	118,0	-313,3	3,0	-10 454,3	100,0
I kv 2006	-369,5	7,3	-2 328,7	46,1	-1 909,8	37,8	-442,4	8,8	-5 050,4	100,0
II kv 2006	-1 894,3	-168,2	1 771,7	157,3	1 272,9	113,0	-23,8	-2,1	1 126,5	100,0
III kv 2006	-322,1	-3,7	-614,5	-7,2	9 491,2	110,5	37,3	0,4	8 591,9	100,0
IV kv 2006	-943,0	21,5	-1 324,4	30,2	-2 569,9	58,5	444,7	-10,1	-4 392,7	100,0
2006 kokku	-3 528,9	-1 281,8	-2 495,9	-906,6	6 284,4	2 282,7	15,8	5,7	275,3	100,0
I kv 2007	-214,8	4,5	-1 136,8	23,6	-3 218,6	66,8	-248,8	5,2	-4 819,0	100,0
II kv 2007	-604,0	6,6	-5 001,2	54,3	-2 183,8	23,7	-1 424,5	15,5	-9 213,6	100,0
III kv 2007	-739,5	-69,5	1 273,0	119,6	-902,9	-84,8	1 433,8	134,7	1 064,4	100,0
IV kv 2007	733,1	-7,6	-5 224,9	54,1	-4 810,8	49,9	-346,5	3,6	-9 649,2	100,0
2007 kokku	-825,2	3,6	-10 089,9	44,6	-11 116,1	49,1	-586,0	2,6	-22 617,4	100,0
I kv 2008	-1 174,3	149,3	-1 054,2	134,0	1 283,5	-163,1	158,2	-20,1	-786,8	100,0
II kv 2008	-1 322,1	130,8	-558,3	55,3	1 458,8	-144,4	-588,8	58,3	-1 010,4	100,0
III kv 2008	-958,2	-131,8	3 961,9	545,1	-2 454,9	-337,8	177,9	24,5	726,8	100,0

Joonis 23. Muude investeeringute nõuete vähenemine riigiti 2008. aasta III kvartalis (mln kr)

Tabel 38. Laenukapitali nõuded ja kohustused (mln kr)

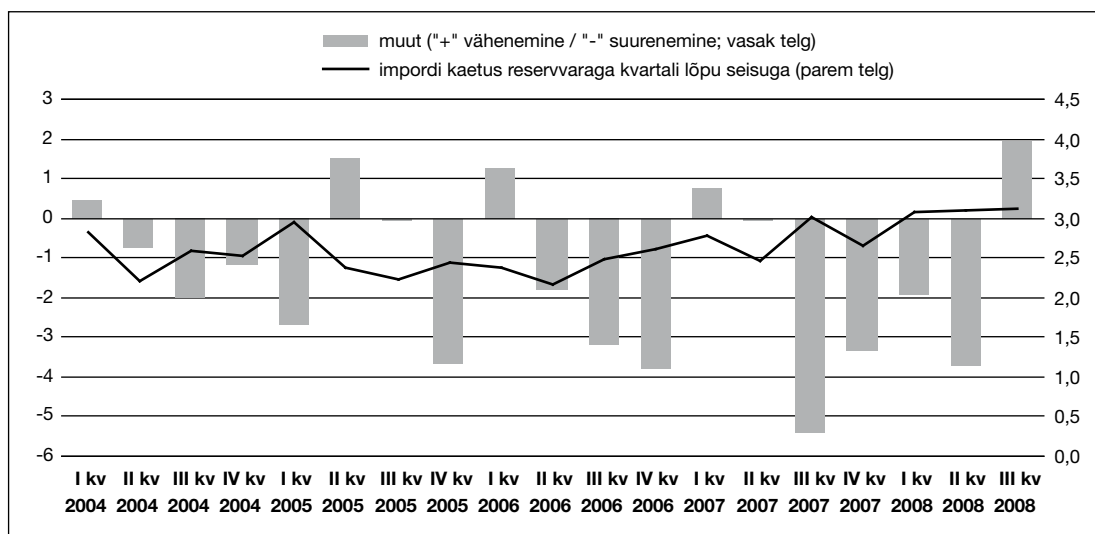
	Nõuded			Kohustused		
	Andmine	Tagastamine	Saldo	Saamine	Tagastamine	Saldo
I kv 2004	-6 702,8	5 692,8	-1 010,0	9 121,4	-7 469,0	1 652,4
II kv 2004	-8 219,5	5 783,5	-2 436,1	10 151,5	-10 118,9	32,5
III kv 2004	-5 910,9	4 610,8	-1 300,1	9 621,4	-8 304,7	1 316,7
IV kv 2004	-8 949,4	5 240,0	-3 709,4	16 552,5	-14 989,5	1 563,0
Kokku 2004	-29 782,6	21 327,1	-8 455,6	45 446,8	-40 882,1	4 564,6
I kv 2005	-13 043,5	10 181,3	-2 862,2	16 454,1	-11 281,6	5 172,6
II kv 2005	-6 872,6	3 454,2	-3 418,4	23 181,1	-21 666,0	1 515,1
III kv 2005	-19 205,2	20 611,1	1 405,9	40 909,3	-27 308,3	13 601,0
IV kv 2005	-38 435,7	47 458,8	9 023,1	44 892,6	-40 507,4	4 385,2
Kokku 2005	-77 557,0	81 705,4	4 148,4	125 437,1	-100 763,3	24 673,9
I kv 2006	-24 363,2	22 034,6	-2 328,7	40 351,8	-31 023,2	9 328,6
II kv 2006	-5 514,4	7 286,1	1 771,7	38 396,8	-36 265,2	2 131,6
III kv 2006	-4 097,5	3 483,0	-614,5	41 859,0	-41 475,0	383,9
IV kv 2006	-42 001,4	40 677,0	-1 324,4	62 259,9	-54 872,8	7 387,1
Kokku 2006	-75 976,5	73 480,7	-2 495,9	182 867,5	-163 636,2	19 231,2
I kv 2007	-53 466,9	52 330,2	-1 136,8	72 446,2	-64 449,9	7 996,3
II kv 2007	-90 414,2	85 413,0	-5 001,2	96 775,0	-81 601,8	15 173,2
III kv 2007	-116 748,6	118 021,6	1 273,0	109 856,4	-99 954,7	9 901,7
IV kv 2007	-135 848,4	130 623,5	-5 224,9	84 583,5	-79 767,5	4 816,0
Kokku 2007	-396 478,1	386 388,3	-10 089,9	363 661,1	-325 773,9	37 887,2
I kv 2008	-112 339,3	111 285,1	-1 054,2	125 290,4	-102 989,4	22 301,0
II kv 2008	-12 551,1	11 992,9	-558,3	29 496,8	-29 284,2	212,5
III kv 2008	-9 593,6	13 555,6	3 961,9	20 862,1	-18 658,4	2 203,6

Reservvara

Maksebilansi reservid vähenesid 2008. aasta III kvartalis 1,9 mld krooni võrra (vt tabel 39). Impordi kaetusest reservidega annab ülevaate joonis 24.

Tabel 39. Reservvara muutuse struktuur

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)		
	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008	III kv 2007	II kv 2008	III kv 2008
Kuld				0,0	0,0	0,0
Sularaha ja hoiused	-5 676,6	2 934,9	2 124,6	105,2	-78,9	110,2
Väärtpaberid	280,7	-6 659,5	-1 205,3	-5,2	179,1	-62,5
omandiväärtpaberid				0,0	0,0	0,0
võlakirjad	-1 073,9	-2 759,5	-1 930,4	19,9	74,2	-100,1
rahaturuinstrumendid	1 354,6	-3 900,0	725,1	-25,1	104,9	37,6
Tuletisinstrumendid	-1,9	-0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
Muud nõuded	-0,4	6,1	1 008,1	0,0	-0,2	52,3
Kokku	-5 398,3	-3 719,0	1 927,8	100,0	100,0	100,0

Joonis 24. Kulla- ja välisvaluutareservide muut (mld kr) ja töötluseta kaubaimpordi kaetus reservvaraga (kuudes)

EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON JA KOGUVÄLISVÖLG 30. septembril 2008

2008. aasta III kvartalis kasvasid Eestisse tehtud välisinvesteeringud minimaalselt (0,4%) ning ulatusid 442 mld kroonini (vt tabel 40). Neist ligi 60% oli paigutatud finantsvahendusse, 14% kinnisvarasse, rentimisse ja äritegevusse ning väiksemas mahus hulgi- ja jaekaubandusse ja töötlevasse tööstusesse (vt tabel 41). Valdavalt pärinesid investeeringud Rootsist (36%) ja Soomest (21%).

Tabel 40. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon (mln kr)

	30.06.2008	%	30.09.2008	%
VÄLISNÕUDED (VÄLISAKTIVA)	247 326,8	100,0	247 020,6	100,0
Otseinvesteeringud välismaal	70 824,7	28,6	73 978,4	29,9
Aksia- või osakapital ja reinvesteeritud tulu	53 978,5	21,8	53 684,0	21,7
Muu otseinvesteeringukapital	16 846,3	6,8	20 294,4	8,2
Portfelliinvesteeringud	58 636,0	23,7	55 537,9	22,5
Omandiväärtpaberid	23 948,4	9,7	19 692,2	8,0
Võlaväärtpaberid	34 687,5	14,0	35 845,7	14,5
Võlakirjad	23 434,6	9,5	24 530,9	9,9
Rahaturuinstrumendid	11 252,9	4,5	11 314,8	4,6
Tuletisinstrumendid	745,8	0,3	972,5	0,4
Muud investeeringud	76 669,6	31,0	76 380,0	30,9
Kaubanduskrediit	17 652,0	7,1	18 624,1	7,5
Laenud	19 147,7	7,7	15 432,1	6,2
Pikaajalised	9 802,0	4,0	10 261,6	4,2
Lühiajalised	9 345,8	3,8	5 170,6	2,1
Sularaha ja hoiused	36 513,0	14,8	39 408,1	16,0
Muud nõuded	3 356,8	1,4	2 915,6	1,2
Reservvara	40 450,8	16,4	40 151,8	16,3
VÄLISKOHUSTUSED (VÄLIPASSIVA)	440 064,9	100,0	441 895,5	100,0
Otseinvesteeringud Eestis	186 238,6	42,3	186 654,5	42,2
Aksia- või osakapital ja reinvesteeritud tulu	159 571,4	36,3	159 200,1	36,0
Muu otseinvesteeringukapital	26 667,2	6,1	27 454,4	6,2
Portfelliinvesteeringud	42 473,4	9,7	38 308,4	8,7
Omandiväärtpaberid	18 833,9	4,3	14 558,6	3,3
Võlaväärtpaberid	23 639,5	5,4	23 749,8	5,4
Võlakirjad	23 547,2	5,4	23 642,8	5,4
Rahaturuinstrumendid	92,2	0,0	107,1	0,0
Tuletisinstrumendid	595,7	0,1	241,2	0,1
Muud investeeringud	210 757,2	47,9	216 691,4	49,0
Kaubanduskrediit	15 762,5	3,6	16 573,4	3,8
Laenud	44 341,0	10,1	48 050,5	10,9
Pikaajalised	33 268,3	7,6	34 242,9	7,7
Lühiajalised	11 072,7	2,5	13 807,6	3,1
Sularaha ja hoiused	144 256,0	32,8	144 974,2	32,8
Muud kohustused	6 397,7	1,5	7 093,3	1,6
NETOINVESTEERIMISPOSITSIOON	-192 738,1		-194 874,9	
Pikaajaline	-115 178,2		-111 792,9	
Lühiaajaline	-77 559,9		-83 082,0	

Tabel 41. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon tegevusalade ja riikide järgi (%)

Nõuded			Kohustused		
Tegevusalad					
	30.06.2008	30.09.2008		30.06.2008	30.09.2008
Finantsvahendus	60,3	59,2	Finantsvahendus	58,2	58,7
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	11,6	12,2	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	14,2	13,8
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	8,8	9,4	Hulgi- ja jaekaubandus; remont	8,3	8,3
Hulgi- ja jaekaubandus; remont	7,4	7,7	Töötlev tööstus	7,5	7,5
Veondus, laondus ja side	4,9	4,8	Veondus, laondus ja side	4,8	4,5
Muud	6,9	6,6	Muud	7,0	7,2
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0
Riigid					
	30.06.2008	30.09.2008		30.06.2008	30.09.2008
Läti	12,6	13,0	Rootsi	37,3	36,4
Saksamaa	11,0	11,4	Soome	20,2	20,7
Leedu	10,0	10,7	Ühendkuningriik	6,3	6,5
Prantsusmaa	4,4	5,7	Taani	6,7	6,2
Ühendkuningriik	6,8	5,7	Holland	3,3	3,0
Ülejäänud riigid	55,2	53,6	Ülejäänud riigid	26,1	27,1
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0

Eestisse paigutatud välisinvesteeringute positsiooni struktuuris vähenes kvartali jooksul portfelliinvesteeringute osatähtsus ja samavõrra kasvas muude investeeringute osakaal. Muud investeeringud hõlmasid positsioonist 49%, järgnesid otse- (42%) ja portfelliinvesteeringud (9%). Eestisse tehtud välisinvesteeringute mahu kasvu pidurdas eelkõige portfelliinvesteeringute positsiooni 10%ne vähenemine, mille taga oli valdavalt turuhinna langus. **Eestisse tehtud otseinvesteeringute** puhul olid eelistatumad tegevusalad finantsvahendus (34%), kinnisvara, rentimine ja äritegevus (27%), töötlev tööstus (15%) ning hulgi- ja jaekaubandus (12%; vt tabel 42). Ligi 40% kõigist Eestisse paigutatud otseinvesteeringutest on teinud Rootsi ja neljandiku Soome investorid, väiksemas mahus ka Hollandi, Norra ja Taani investorid.

Tabel 42. Otseinvesteeringupositsioon tegevusalade ja riikide järgi (%)

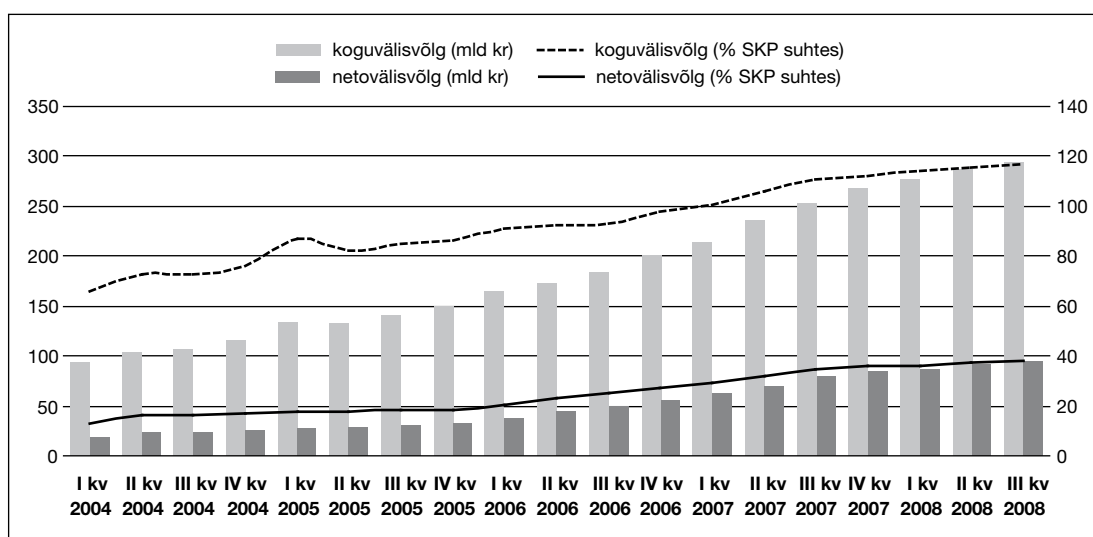
Eestis			Välismaal		
Tegevusalad					
	30.06.2008	30.09.2008		30.06.2008	30.09.2008
Finantsvahendus	32,7	33,7	Finantsvahendus	36,8	37,8
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	28,1	26,9	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	35,1	35,2
Töötlev tööstus	14,3	14,6	Veondus, laondus ja side	12,0	10,9
Hulgi- ja jaekaubandus; remont	12,6	12,1	Hulgi- ja jaekaubandus; remont	6,1	6,6
Veondus, laondus ja side	5,4	5,2	Töötlev tööstus	4,3	3,9
Muud	6,8	7,5	Muud	5,8	5,6
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0
Riigid					
	30.06.2008	30.09.2008		30.06.2008	30.09.2008
Rootsi	38,6	39,0	Läti	34,1	33,3
Soome	23,6	24,7	Leedu	27,9	28,0
Holland	7,3	6,3	Küpros	9,6	9,1
Norra	2,6	3,9	Soome	3,8	4,7
Taani	3,9	2,8	Venemaa	5,3	4,6
Ülejäänud riigid	24,0	23,2	Ülejäänud riigid	19,2	20,2
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0

Eesti investeeringud välismaale kvartali jooksul sisuliselt ei muutunud ja ulatusid 247 mld kroonini. Nagu kvartal varemgi, hõlmasid välismaale paigutatud investeeringute positsioonist suurima osa finantsvahenduse investorid (59%). Vähemal määral investeerisid kinnisvara, rentimise ja äritegevuse ning avaliku sektori investorid (vt tabel 41). Eesti investorite välismaale tehtud investeeringud on paigutatud paljudesse erinevatesse riikidesse. Enim on eelistatud Lätit, Saksamaad, Leedut, Prantsusmaad ja Ühendkuningriiki.

Võrreldes 2008. aasta II kvartali lõpu seisuga kasvas välismaale paigutatud investeeringute positsioonis mõnevõrra otseinvesteeringute ja langes muude investeeringute osakaal, hõlmates sellest vastavalt 30% ja 31%. **Välismaale tehtud otseinvesteeringute positsioon** suurenes 5% võrra. Aktiivsemad välismaale otseinvesteeringud olid finantsvahenduse (38%) ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse investorid (35%; vt tabel 42). Suurem osa – ligi kaks kolmandikku – Eesti otseinvesteeringutest välismaal oli paigutatud Balti riikidesse, väiksemas mahus ka Küprosele, Soome ja Venemaale. Kolmandas kvartalis vähenes otseinvesteeringute positsioon Venemaal veelgi.

Väliskohustuste ülekaalu tõttu oli Eesti netoinvesteeringu positsioon 2008. aasta III kvartali lõpus 195 mld krooni ulatuses negatiivne. Sellest 57% moodustas pikaajaline kapital⁸.

Eesti kõigi sektorite võlakohustused kasvasid kvartaliga 2% ning olid III kvartali lõpus 294 mld krooni, ületades viimase nelja kvartali sisemajanduse koguprodukti (SKP) 17% võrra. Koguvälisvõlga suurendasid krediitiasutused ja muud sektorid, kusjuures esimeste osakaal koguvälisvõlas oli 55% ja viimaste oma 24%. Valitsemissektori võlg moodustas koguvõlast vaid 2,5%⁹. Võla iseloomuga välisnõuete ja -kohustuste vahe ehk netovälisvõlg suurenes 3% ja ulatus 95 mld kroonini (vt joonis 25 ja tabel 43). Netovälisvõlg oli ligi 38% SKPst. Koguvälisvõlg moodustas 67% väliskohustustest. Jättes kõrvale otseinvesteeringuettevõtete grupisisesed võlad, hõlmasid 55% koguvälisvõlast pikaajalised võlakohustused. Võlanõuete puhul oli pikaajaliste võlanõuete osakaal 36%.

Joonis 25. Eesti majanduse kogu- ja netovälisvõlg

⁸ Euroopa Keskpannga soovitusel on pankadevahelised laenud nüüd kirjendatud sularaha ja hoiuste all (varem pika- ja lühiajaliste laenude all). Sularaha ja hoiuseid käsitletakse kui lühiajalist kapitali, mistõttu netoinvesteeringu positsioonis langes oluliselt pikaajalise kapitali osakaal. Vt ka „Metoodikamuutused 2008. aasta III kvartali maksebilansistatistika koostamisel“ lk 4.

⁹ Valitsemissektori välisvõla osakaalu kasv võrreldes varem avaldatud välisvõlaandmetega tuleneb metoodikamuutusest, mille järgi valitsemissektori välisvõla all kirjendatakse tekkepõhiselt ka abi ELi fondidest. Vt ka „Metoodikamuutused 2008. aasta III kvartali maksebilansistatistika koostamisel“ lk 4.

Tabel 43. Välisvõlg (mln kr)

	30.06.2008	%	30.09.2008	%
VÕLAKOHUSTUSED				
I. Valitsemissektor	7 326,2	2,6	7 204,1	2,5
Lühiajalised	4 062,6	0,0	3 859,2	
Pikaajalised	3 263,6	1,1	3 344,9	1,1
II. Keskpank	298,5	0,1	1 619,1	0,6
Lühiajalised	265,9	0,1	1 578,1	0,5
Pikaajalised	32,6	0,0	41,1	0,0
III. Krediidiasutused	160 504,3	55,9	162 042,0	55,1
Lühiajalised	76 238,1	26,5	74 192,6	25,2
Pikaajalised	84 266,2	29,3	87 849,4	29,9
IV. Muud sektorid	66 267,7	23,1	69 576,0	23,7
Lühiajalised	26 915,2	9,4	29 130,3	9,9
Pikaajalised	39 352,5	13,7	40 445,7	13,8
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	52 848,7	18,4	53 481,6	18,2
KOGUVÄLISVÕLG	287 245,4	100,0	293 922,8	100,0
VÕLANÕUDED				
I. Valitsemissektor	22 031,1	11,3	23 197,9	11,7
Lühiajalised	8 048,3	4,1	8 098,2	4,1
Pikaajalised	13 982,9	7,2	15 099,7	7,6
II. Keskpank	40 294,2	20,7	40 015,1	20,2
Lühiajalised	25 469,3	13,1	22 387,5	11,3
Pikaajalised	14 824,8	7,6	17 627,6	8,9
III. Krediidiasutused	41 597,9	21,4	42 577,9	21,4
Lühiajalised	32 444,0	16,7	34 187,7	17,2
Pikaajalised	9 153,9	4,7	8 390,2	4,2
IV. Muud sektorid	47 710,2	24,5	46 431,7	23,4
Lühiajalised	34 054,2	17,5	32 546,7	16,4
Pikaajalised	13 656,0	7,0	13 885,0	7,0
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	43 027,7	22,1	46 321,6	23,3
VÕLANÕUDED KOKKU	194 661,2	100,0	198 544,2	100,0
NETOVÄLISVÕLG (võlanõuded miinus võlakohustused)				
I. Valitsemissektor	14 705,0		15 993,8	
Lühiajaline	3 985,7		4 239,0	
Pikaajaline	10 719,3		11 754,8	
II. Keskpank	39 995,6		38 395,9	
Lühiajaline	25 203,4		20 809,4	
Pikaajaline	14 792,2		17 586,5	
III. Krediidiasutused	-118 906,4		-119 464,1	
Lühiajaline	-43 794,1		-40 004,9	
Pikaajaline	-75 112,3		-79 459,1	
IV. Muud sektorid	-18 557,4		-23 144,3	
Lühiajaline	7 139,0		3 416,4	
Pikaajaline	-25 696,5		-26 560,7	
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	-9 821,0		-7 160,0	
NETOVÄLISVÕLG KOKKU	-92 584,2		-95 378,7	